LAB University of Applied Sciences

Suomalaisten yksityissijoittajien sijoitusstrategiat

LAB-ammattikorkeakoulu
Tradenomi (AMK), Liiketalous
2021
Jussi-Pekka Pitkänen
Markus Nieminen

Tiivistelmä

Tekijä(t)	Julkaisun laji	Valmistumisaika
Pitkänen, Jussi-Pekka	Opinnäytetyö, AMK	2021
Nieminen, Markus	Sivumäärä 50, 1 liite	

Työn nimi

Suomalaisten yksityissijoittajien sijoitusstrategiat

Tutkinto

Tradenomi (AMK)

Tiivistelmä

Opinnäytetyössä tutkittiin suomalaisten yksityissijoittajien sijoitusstrategioita. Tarkoituksena oli selvittää suosituimmat sijoitusstrategiat sekä sijoituskohteet ja löytää niiden yhteyksiä demografisiin tekijöihin. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää koronapandemian vaikutusta sijoitusstrategioihin.

Opinnäytetyö sisältää teoria- ja tutkimusosion. Teoriaosuudessa käsitellään sijoittamista yleisesti, erilaisia sijoituskohteita ja sijoitusstrategioita. Tutkimusosiossa käsitellään tutkimuksen tulokset ja tehdään johtopäätökset. Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Tutkimusaineisto kerättiin verkossa jaetulla kyselylomakkeella. Kysely sisälsi strukturoituja kysymyksiä sijoittamisesta ja yhden avoimen kysymyksen koronapandemian vaikutuksesta sijoittamiseen.

Tutkimuksessa selvisi, että suomalaisten suosituimmat sijoituskohteet ovat erilaiset osakkeet ja rahastot. Käytetyimmät sijoitusstrategiat perustuvat erilaisiin yhdistelmiin, kuten esimerkiksi arvo-, kasvu-, ja laatusijoittamisen yhdistelmään indeksi- ja rahastosijoittamisen kanssa. Lisäksi koronapandemian aikana sijoitusten määrää on lisätty

Asiasanat

sijoittaminen, sijoitusstrategiat, sijoituskäyttäytyminen, covid-19

Abstract

Author(s)	Type of Publication	Published
Pitkänen, Jussi-Pekka	Thesis, UAS	2021
Nieminen, Markus	Number of Pages 50, 1 appendix	

Title of Publication

Investment strategies of Finnish private investors

Name of Degree

Bachelor of Business Administration (UAS)

Abstract

The thesis studies investment strategies of Finnish private investors. The objective of the study was to find most popular investment strategies and investment instruments and find their connections to demographic factors. The thesis also studies effects of the covid-19 pandemic to the investment strategies.

The thesis contains theoretic and research sections. The theory covers investing in general, investing instruments and strategies. In the research section the results are analyzed, and conclusions are made. Quantitative method of research was implemented in the study. The research material was gathered with an online survey. The online survey consisted of structured questions about investing and one open question about the effects of the covid-19 pandemic to the investment strategies.

The results of the study show that the most popular investing instruments were different stocks and funds. Most popular investment strategies were combinations like value, growth and quality investing combined with index or fund investing. The results also show that people have increased their investing during covid-19 pandemic.

Keywords

investing, investment strategies, investment behaviour, covid-19

Sisällys

Käsitteet ... 1
1 Johdanto ... 1
1.1 Opinnäytetyön tausta ... 1
1.2 Tavoite ja rajaukset ... 1
1.3 Tutkimusongelma ... 2
1.4 Tutkimusmenetelmä ja rakenne ... 2
2 Sijoittaminen ... 3
2.1 Sijoittaminen arvopaperimarkkinoille ... 3
2.2 Sijoittaminen Suomessa ... 3
2.3 Tutkimustietoa sijoitusstrategioista ... 6
3 Sijoituskohteet ... 7
3.1 Osakkeet ... 7
3.2 Rahastot ... 7
3.2.1 Indeksirahastot ... 8
3.2.2 Osakerahastot ... 8
3.2.3 ETF-rahastot ... 8
3.2.4 Korkorahastot ... 9
3.2.5 Yhdistelmärahastot ... 10
3.3 Korkosijoitukset ... 10
3.3.1 Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset ... 11
3.3.2 Joukkolainat ... 11
3.4 Johdannaiset ... 12
3.4.1 Optiot ... 12
3.4.2 Termiinit, swapit ja futuurit ... 12
4 Sijoitusstrategiat ... 14
4.1 Strategian valinta ... 14
4.2 Arvosijoittaminen ... 15
4.3 Laatusijoittaminen ... 16
4.4 Kasvusijoittaminen ... 19
4.5 Indeksisijoittaminen ... 21
4.6 Osinkostrategia ... 22
4.7 Keskiarvostrategia ... 23
4.7.1 Dollar cost averaging (DCA) ... 23
4.7.2 Dollar value averaging (DVA) ... 23

4.8 Tekninen analyysi 24
5 Tutkimuksen toteutus 25
5.1 Aineiston kerääminen 25
5.2 Aineiston analysoiminen 26
6 Tutkimustulokset 27
7 Pohdinta 41
7.1 Johtopäätökset 41
7.2 Kehitysehdotukset 43
7.3 Reliabiliteetti ja validiteetti 44
Lähteet 46

Liitteet

Liite 1 Kyselylomake

Käsitteet

Beta-kerroin	Riskikerroin markkinariskille. (Pankkiasiat.fi. a.)
EBITDA-luku	Käyttökate. (Sijoitustieto 2017).
Likviditeetti	Maksukyky tai maksuvalmius. (Nordea).
Osingonjakosuhde	Osinko suhteessa yhtiön tulokseen. (Erkkilä 2020).
Osinkokate	Osakekohtainen liiketoiminnan rahavirta suhteessa osakekohtaiseen osinkoon. (Salkunrakentaja 2012).
Osinkotuotto	Maksettava osinko suhteessa osakkeen hintaan. (Visma).
P/B-luku	Price/Book ratio eli tasekerroin. (Aho 2018b).
P/E-luku	Price/Earnings ratio eli voittokerroin. (Aho, 2018a).
PEG-luku	Tuloskasvukerroin. (Hämäläinen ym. 2019, 73).
ROA-luku	Koko pääoman tuottoaste. (Hämäläinen ym. 2017, 94).
ROCE-luku	Sijoitetun pääoman tuottoprosentti. (Alma Talent Oy).
ROI-luku	Sijoitetun pääoman tuottoaste. (Hämäläinen ym. 2017, 94).
Vipukerroin	Usein johdannaisissa oleva voiton tai tappion moninkertaistaja. (Sijoitustieto 2014.)
Vivutus	Velkarahan hyödyntämistä sijoittamisessa tuoton suurentamiseksi. (Taipale 2019.)
Volatiliteetti	Arvopaperin hinnan vaihtelu. (Kallunki ym. 2019, 174).

1 Johdanto

1.1 Opinnäytetyön tausta

Opinnäytetyön aiheena on suomalaisten yksityissijoittajien sijoitusstrategiat tutkiminen. Lisäksi opinnäytetyössä tutkitaan osittain koronan vaikutusta suomalaisten yksityissijoittajien sijoitustottumuksiin.

Vallitsevan kansainvälisen pandemian aikana muodostui ajatus selvittää suomalaisten yksityissijoittajien reagointia epävarmaan tilanteeseen arvopaperimarkkinoilla. Aiheeksi muodostui tarkemmin yleisesti suomalaisten yksityissijoittajien sijoitusstrategiat. Tutkimuksessa otetaan myös osittain huomioon kansainvälisen pandemian vaikutusta sijoituskäyttäytymiseen. Aihe valittiin, jotta sijoittajille saataisiin ajankohtaista tutkimustietoa heidän strategioistaan arvopaperimarkkinoilla. Aihe on ajankohtainen, koska markkinoilla on nähty paljon erilaisia muutoksia kuluneiden vuosien varrella. Sijoitustieto yleisesti on parantunut ja markkinoille on tullut uusia sijoittajia. Myös työn tekijöiden oma kiinnostuneisuus sijoittamista ja sijoitusstrategioita kohtaan vaikutti opinnäytetyön aiheen valintaan.

Korona-aikana sijoittamisen suosio Suomessa on kasvanut huimasti. Sijoitussivusto Nordnetiin on liittynyt vuonna 2020 melkein 100 000 uutta suomalaista asiakasta. Erityisesti on sijoitettu osakkeisiin ja niitä sisältäviin rahastoihin. Osasyynä tälle sijoituksen suosion lisääntymiselle on se, että korot ovat matalat, minkä takia on järkevämpää tuoton kannalta sijoittaa ylimääräiset rahat kuin säästää. (Massinen 2021.)

1.2 Tavoite ja rajaukset

Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa ajankohtaista tutkimustietoa sijoittajille suomalaisten yksityissijoittajien sijoitusstrategioista. Tutkimuksessa pyritään löytämään suosituimpia sijoituskohteita ja selvittämään mahdollisia ihmisryhmien eroja muun muassa riskinotossa ja erilaisten sijoitusinstrumenttien käytössä. Tavoitteena on löytää selkeitä syy- ja seuraussuhteita sijoitusstrategian ja ihmisryhmien välillä.

Ihmisryhmiä määritetään tutkimuksessa muun muassa henkilön iän, sukupuolen ja taloudellisen tilanteen perusteella. Tutkimuksessa keskitytään nimenomaan arvopaperimarkkinoihin. Tutkimuksessa ei käsitellä muita sijoituskohteita, kuten esimerkiksi asuntosijoittamista. Tutkimuksessa selvitetään myös koronan vaikutusta sijoitusstrategioihin, mutta se ei ole pääosassa tutkimuksessa.

1.3 Tutkimusongelma

Opinnäytetyössä pyritään selvittämään, mitkä ovat suomalaisten yksityissijoittajien suosimat sijoituskohteet ja mitkä ovat tekijät, jotka vaikuttavat niiden valintaan. Tämän lisäksi selvitetään myös osittain koronan vaikutusta suomalaisten yksityissijoittajien sijoituspäätöksiin. Opinnäytetyö vastaa seuraaviin kysymyksiin:

- Mitkä ovat suomalaisten yksityissijoittajien sijoitusstrategiat?
- Mitkä ovat suomalaisten sijoituskohteet?
- Jakautuvatko sijoitusstrategiat tai sijoituskohteet demografisesti?
- Ovatko suomalaiset valmiita ottamaan riskiä?
- Onko sijoitusstrategia muuttunut koronapandemian aikana?

1.4 Tutkimusmenetelmä ja rakenne

Opinnäytetyössä käytetään empiiristä eli kokemusperäistä tutkimusmenetelmää, jonka lisäksi se sisältää myös teoreettisen viitekehyksen. Tutkimus toteutetaan kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen mukaan.

Teoriaosuudessa tarkastellaan sijoittamiseen liittyviä asioita ja käsitellään sijoittamista yleisesti, erilaisia sijoituskohteita ja sijoitusstrategioita ja niiden ominaisuuksia. Tätä teoriaosuuden tietoa hyödynnetään empiirisessä osiossa tutkimustulosten analysoinnissa.

Tutkimuksen empiirinen osio suoritetaan kyselytutkimuksena suomalaisille sijoittajille. Kyselylomakkeella kerättyjä tietoja käytetään tutkimusongelman ja tutkimuskysymyksien selvittämisessä. Tarkoituksena on saada parempi käsitys siitä, mitkä tekijät vaikuttavat suomalaisten yksityissijoittajien sijoituskäyttäytymiseen.

2 Sijoittaminen

2.1 Sijoittaminen arvopaperimarkkinoille

Yritykset ja julkisyhteisöt keräävät pääomaa ja rahoitusta arvopaperimarkkinoiden kautta ylläpitääkseen toimintansa rahoitus- ja pääomarakennetta. Pääomaa ja rahoitusta kerätään laskemalla liikkeelle rahoitusvälineitä, joita ovat esimerkiksi osakkeet ja joukkovelkakirjat. Sijoitusrahastot, yritykset, yhteisöt ja kotitaloudet sijoittavat varallisuuttaan rahoitusvälineisiin ja ostavat niitä liikkeeseenlaskijoilta tai markkinoilta. Liikkeeseenlaskun jälkeen rahoitusvälineitä vaihdetaan jälkimarkkinoilla, joilla kohtaavat rahoituksen tarve ja ylijäämä. Olennaisia tekijöitä arvopaperimarkkinoiden toiminnassa ovat myös sijoituspalveluiden tarjoajat ja markkinapaikat. (Valtiovarainministeriö.)

Arvopapereita ovat esimerkiksi osakkeet, joukkovelkakirjat ja sijoitusrahastojen osuudet. Asuntojen tai kiinteistöjen osakkeet eivät ole arvopapereita. Arvopapereiden liikkeeseenlaskijoilla on tiedonantovelvollisuuksia sijoittajia kohtaan. Ensimarkkinoilla tämä tarkoittaa esimerkiksi velvollisuutta jakaa esite, jossa kerrotaan erilaisia tärkeitä tietoja sijoittajalle. Jälkimarkkinoilla liikkeeseenlaskijalla on velvollisuus säännölliseen ja jatkuvaan tiedonantoon. Säännöllistä tietoa on esimerkiksi tilinpäätös, osavuosikatsaus tai toimintakertomus. Jatkuvaa tiedonantoa on sellaiset tapahtumat tai tiedot, jotka vaikuttavat arvopaperin arvoon. Tulosvaroitus tai muutokset yrityksen johtokunnassa ovat esimerkiksi tällaista tietoa. (Hoppu & Hoppu 2016, 423–424.)

2.2 Sijoittaminen Suomessa

Tutkimustiedon mukaan vuoden 2020 lopussa Suomen kotitalouksien varallisuudesta talletusten osuus oli 103,207 miljardia. Lisäksi kotitalouksien varallisuudesta pörssiosakkeisiin jakaantui 46,259 miljardia ja rahastoihin 31,655 miljardia. Velkakirjoja oli 1,818 miljardilla ja vakuutussijoituksia 39,930 miljardilla. (Pörssisäätiö 2021a.)

Kuviossa 1. havainnollistetaan kotitalouksien rahoitusvarallisuuden jakaumaa Suomessa. Kuviossa käsitellään vuosia 2008–2018. (Pörssisäätiö 2021a.)

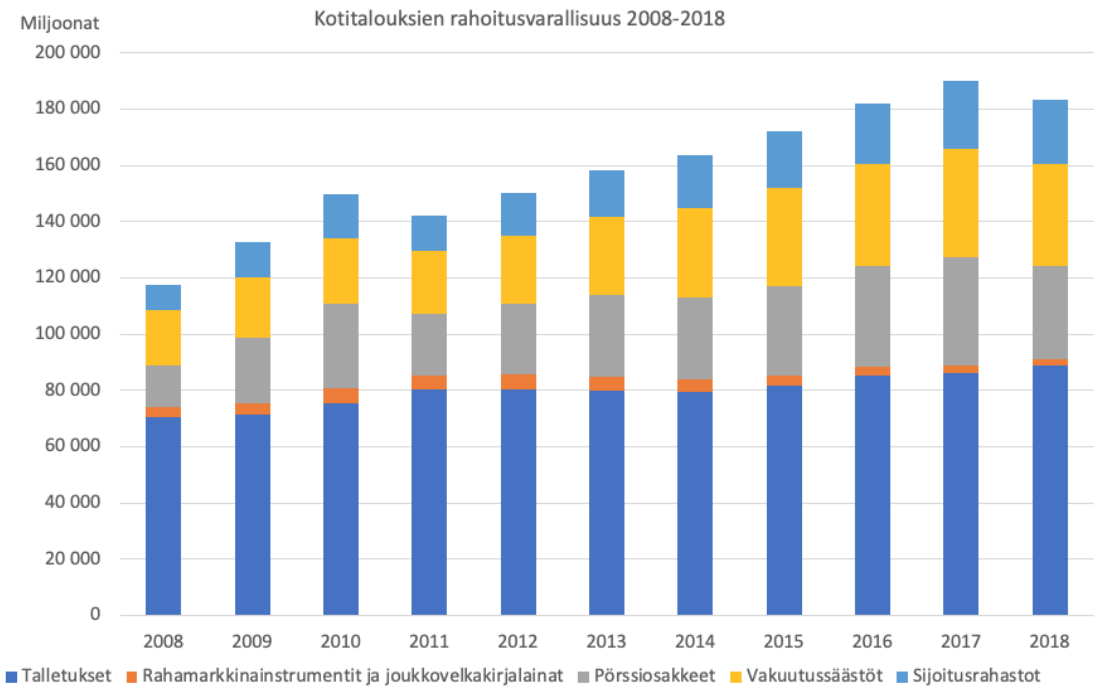

Kuvio 1. Kotitalouksien rahoitusvarallisuus (Pörssisäätiö 2021a.)

Suurin osa suomalaisten rahoitusvarallisuudesta on jakaantunut talletuksiin. Rahoitusvarallisuus kokonaisuudessaan on ollut tasaisessa kasvussa.

Sijoittaminen on nostanut suosiotaan Suomessa ja se näkyy esimerkiksi tasaisena kasvuna rahastopääomassa sijoitusrahastoissa. Tällä hetkellä Suomessa on noin miljoona yksityishenkilöä, joilla on sijoituksia rahastoissa. (Finanssiala 2021.)

Sijoittamisen suosion kasvu näkyy myös Euroclear Finlandin arvo-osuusjärjestelmässä näkyvien osakkeita omistavien yksityishenkilöiden määrän kasvussa. Viimeisimmän tilastotiedon mukaan syyskuun lopussa 2021 omistajia oli 929 445. Vuonna 2018 vastaava luku on ollut 800 891. (Pörssisäätiö 2021b.)

Pörssiyhtiöiden kotitalousomistajien lukumääräisestä sukupuolijakaumasta selviää, että omistajista enemmistö on miehiä. Omistajista naisia on 34 % ja miehiä sen sijaan on 66 %. (Euroclear 2021.)

Kuviossa 2 havainnollistetaan erilaisten sijoitustuotteiden vuosittaista keskimääräistä tuottoa. Ajanjaksolla 1986–2010 pörssiosakkeet ovat olleet parhaiten tuottava sijoituskohde Suomessa. Kuitenkin huomattavaa on se, että pörssiosakkeiden tuottojen hajonta on huomattavasti suurempi verrattuna muihin sijoituskohteisiin. (Saario 2020.)

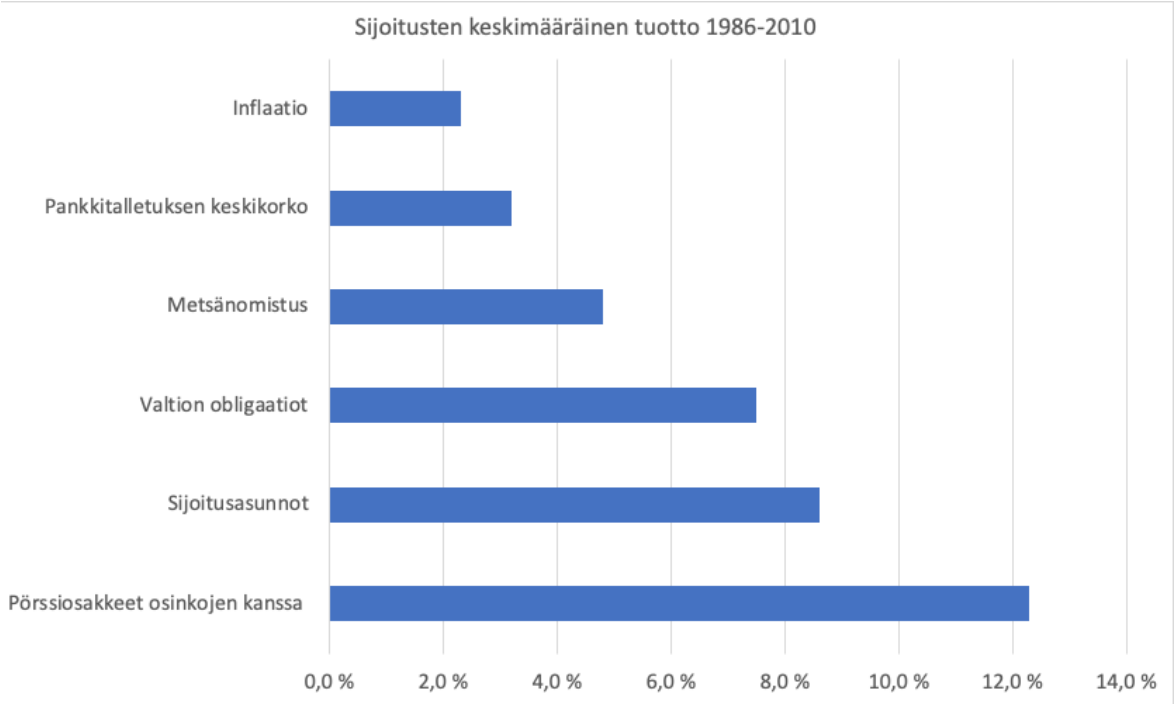

Kuvio 2. Sijoituskohteiden keskimääräinen vuotuinen tuotto 1986–2010. (Saario 2020.)

Kuviossa 2 pankkitalletuksen keskikorko on 3,2 % ja inflaatio on 2,3 %. Pankkitalletukset eivät siis tarkastellulla ajanjaksolla ole kerryttäneet juurikaan lisää varallisuutta. (Saario 2020.)

Tilanne on kuitenkin erilainen viimeisimpien lukujen mukaan lokakuussa 2021. Säästötilien korot vaihtelevat pankista riippuen 0-0,75 % välillä ja käyttötilien korot 0-0,01 % välillä. (Kauppalehti 2021.) Tilastokeskuksen viimeisimmän tiedon mukaan inflaatio oli syyskuussa 2,5 %. (Tilastokeskus 2021.) Tämä tarkoittaa sitä, että valtaosa suomalaisten kotitalouksien rahoitusvarallisuudesta on talletuksissa, jotka menettävät arvoaan jatkuvasti inflaation mukana.

Verrattuna ruotsalaisiin, Suomessa sijoitetaan huomattavasti vähemmän. Lähes 80 prosenttia suomalaisista näkee osakesijoittamisen riskialttiina, kun taas Ruotsissa vastaava luku on 50 prosenttia. Vuonna 2016 ruotsalaisella henkilöllä oli keskimäärin 133 402 euroa sijoitusvarallisuutta ja suomalaisella henkilöllä keskimäärin 53 712 euroa. Ero näkyy myös selkeästi osakkeiden ja rahasto-osuuksien omistuksissa. Vuoden 2016 lopussa Ruotsissa omistuksia oli noin 11 500 euroa per henkilö ja Suomessa noin 4000 euroa per henkilö. Huomattavaa on kuitenkin se, että kansainvälisessäkin vertailussa Ruotsi erottautuu joukosta sijoittamisellaan. Erot Ruotsin ja Suomen välillä selittyvät pitkälti historiallisilla tekijöillä. Ruotsi on ollut pitkään vauraassa asemassa ja se on entinen suurvalta, kun taas Suomi on alkanut kerryttämään vaurautta vasta muutaman vuosikymmenen aikana. (Mähkä 2018.)

2.3 Tutkimustietoa sijoitusstrategioista

Vuonna 2017 Ruotsista tehdyssä tutkimuksessa tutkittiin arvo- ja kasvusijoittajien eroja. Tutkimuksessa käytetty data kerättiin vuosilta 1999–2007 ja se sisälsi tietoa ruotsalaisten sijoituksista, varallisuudesta, veloista, ansiotuloista ja työn toimialasta. Tuloksista havaittiin, että arvo- ja kasvusijoittajien väliltä löytyy paljon eroavaisuuksia ja ne ovat ilmeisiä osake- ja rahastosijoituksissa. (Betermier ym. 2017, 6.)

Arvosijoittajat tyypillisesti ovat vanhempia ja suuremmalla todennäköisyydellä naispuoleisia sijoittajia. Tutkimus osoitti myös, että arvosijoittajilla on yleensä enemmän varallisuutta, vähemmän vaikutusvaltaa, tuloriskiä ja inhimillistä pääomaa. Kasvusijoittajat vastaavasti ovat tyypillisesti miehiä, yrittäjiä ja omaavat korkeamman osaamistason tai koulutuksen. (Betermier ym. 2017, 6.)

Lisäksi Ruotsista tehdyssä tutkimuksessa havaittiin, että kotitaloudet siirtyvät elinkaaren edetessä kasvusijoittamisesta arvosijoittamiseen. Pääsääntöinen syy tähän muutokseen on ajan kuluessa sijoitushorisontin lyhentyminen ja varallisuuden lisääntyminen. (Betermier ym. 2017, 6–7.)

Vuonna 2014 julkaistussa tutkimuksessa tutkittiin sukupuolten eroja optimismissa ja omaisuuden allokaatiossa. Tutkimuksessa tarkasteltiin dataa vuosilta 1999–2008 ja se sisälsi erilaisia kyselyitä ja haastatteluita. Tutkimuksessa huomattiin tarkastelun alaisuudessa olleista kaikista 17 Euroopan maasta, että miehet ovat keskimääräistä optimistisempia, kuin naiset. Erot optimismissa heijastuvat osakemarkkinoissa, talouskasvussa, korkotasossa ja inflaatiossa. (Jacobsen ym. 2014, 631.)

Tutkimuksessa havaittiin yhteyksiä optimismin ja omaisuuden allokaation välillä. Naiset uskovat enemmän osakemarkkinoiden riskialttiuteen ja täten sijoittavat miehiä vähemmän osakkeisiin. Tällöin miehet ottavat siis myös enemmän riskiä markkinoilla. Sukupuolten ero markkinaoptimismissa näkyy selvästi myös, vaikka huomioon otettaisiin erot tuloissa, työllisyydessä, varallisuudessa, koulutuksessa ja siviilisäädyssä. Tutkimuksen tekijät uskovat myös, että sukupuolten välinen ero heijastuu myös muihin omaisuusluokkiin, kuin osakkeisiin. (Jacobsen ym. 2014, 648–649.)

3 Sijoituskohteet

3.1 Osakkeet

Osakkeet ovat omistusosuuksia osakeyhtiöistä. Yhtiöt laskevat niitä liikkeelle osakeannissa. Osakeannilla tarkoitetaan toimenpidettä, jossa osakeyhtiöt ja osuuskunnat päästävät vapaaksi uusia osakkeita tai omistamiaan osakkeita. Osakkeita voidaan jakaa osakeannissa ilmaiseksi tai maksullisesti. Osakkeet jaetaan yleensä eri osakesarjoihin, joilla on erilaiset oikeudet. Osakesarjat ovat osakkeiden joukkoja, jotka nimetään yleensä kirjaimilla tai numeroilla. Joillain osakkeilla on puhtaasti taloudelliset oikeudet, joita ovat muun muassa osinkojen saaminen ja osakeanneissa osakkeiden merkitseminen. Toisenlaisilla osakkeilla voi olla myös oikeus vaikuttaa yritykseen hallinnollisesti. Hallinnollisilla oikeuksilla osakkeenomistaja voi osallistua yhtiökokoukseen, jossa valitaan yhtiön hallituksen jäsenet. (Kallunki ym. 2019, 75–76.)

Sijoitettaessa osakkeisiin, tuottoa on hankala ennustaa. Osakekurssit nousevat ja laskevat riippuen talouden suhdannevaihteluista. Osakkeet ovat kuitenkin hinnoiteltu osakemarkkinoilla siten, että tuotto vastaa riskiä. Pitkällä aikavälillä osakkeet ovat tuottavin sijoituskohde. Osakkeet tuottavat vuodessa noin 4–5 prosenttia enemmän kuin korkosijoitukset. Haittapuolena on kuitenkin se, että osakesijoittaminen on riskintäyteistä suhdannevaihteluiden ja markkinoiden arvostuksen muutosten takia. Tätä riskiä pyritään ehkäisemään hajauttamalla osakesalkkua. Tyypillinen vuosituotto onnistuneesti hajautetulle osakesalkulle on 7–10 prosenttia. (Kallunki ym. 2019, 76–77.)

Osakkeisiin sijoittaminen on riskialtista, koska ei ole takuita sille, että yritys, johon on sijoittanut kasvaa ja tekee voittoa. Riskinä osakesijoittamisessa on menettää sijoitettu pääoma. Konkurssitilanteessa osakkeenomistajat ovat viimeiset maksujärjestyksessä ja usein heille ei jää mitään. Riskinä on myös se, että osakekurssit painuvat alaspäin yrityksen sisäisistä tai ulkopuolisista tekijöistä johtuen ja myydessä osakkeiden hinta on matalampi kuin ostaessa. (SEC 2021.)

3.2 Rahastot

Rahastot sijoittavat erilaisiin arvopapereihin. Tyypillisiä rahastojen sijoituskohteita ovat osakkeet, rahamarkkinainstrumentit, joukkolainat, käteinen ja muut arvopaperit. Rahaston arvo määrittyy sijoituskohteiden arvon perusteella ja sillä, kuinka paljon kyseisen rahaston rahasto-osuuksia ostetaan ja myydään. Rahasto-osuuksien arvo luonnollisesti pohjautuu taas rahaston arvoon. Erilaiset järjestöt, säätiöt, yhteisöt ja henkilöt ostavat rahasto-osuuksia. (Kallunki ym. 2019, 116.)

Sijoitusrahastot on jaettu sijoitusrahastolaissa kahteen ryhmään: UCITS-sijoitusrahastoihin ja vaihtoehtorahastoihin. UCITS-rahastojen toiminta on direktiivillä tarkoin säädeltyä. Kaikille EU-maille yhteinen UCITS-direktiivi säätelee muun muassa sitä, millaisiin sijoituskohteisiin sen alaisuudessa olevien rahastojen varat sijoitetaan ja miten riski hajautetaan. Vaihtoehtorahastoja säädellään AIFMD-direktiivillä, joka on UCITS-direktiiviä huomattavasti löysempi. (Kallunki ym. 2019, 116–117.)

3.2.1 Indeksirahastot

Kaikista kaupankäyntiin sopivista hyödykkeistä voidaan muodostaa indeksi. Indeksi kertoo, mikä on tarkasteltavan hyödykkeen keskimääräinen tuotto markkinoilla. Toisin sanoen se kertoo markkinoiden yleisestä kehityksestä ja arvon muutoksesta. Indeksit voivat seurata pörssiä, kuten vaikkapa Helsingin pörssiä tai raaka-aineiden arvon muuttumista markkinoilla. (Hasselgren 2017.)

Indeksirahastot ovat rahastoja, jotka rakennetaan tietyn indeksin perusteella. Ideana on se, että rahaston varat sijoitetaan valitun indeksin alaisiin sijoituskohteisiin. Rahaston tuoton pitäisi olla kohdeindeksin mukainen ideaalisessa tilanteessa. Hyvä puoli indeksirahastoissa on se, että markkinoiden seuraaminen ei ole välttämätöntä. Riittää, että indeksin kehitystä seurataan ja tarvittaessa muutetaan osakkeiden painoja. Tämä pienentää kaupankäyntipalkkioita, joka taas laskee kuluja. (Kallunki ym. 2019, 124.)

3.2.2 Osakerahastot

Nimensä mukaisesti, osakerahastot sijoittavat pääasiallisesti osakkeisiin. Tämän takia riski osakerahastoilla on korkeampi kuin esimerkiksi yhdistelmä- tai korkorahastoilla. Korkeamman riskin myötä on kuitenkin mahdollisuus tehdä isompaa tuottoa. Osakerahastojen sijoituspolitiikat ovat vaihtelevia. Sijoitukset voidaan valita toimialan tai yrityksen koon perusteella. Jotkut osakerahastot sijoittavat vain kotimaisiin osakkeisiin ja toiset sijoittavat myös ulkomaisiin. (Kallunki ym. 2019, 122.)

Tuottotavoitteena osakerahastoilla on benchmark-indeksin tuoton ylittäminen. Benchmark-indeksi on jokin vertailukelpoinen indeksi, kuten toimialaindeksi tai osakeindeksi. Suomeen keskittyvällä osakerahastolla tämmöinen indeksi voi olla esimerkiksi OMX Helsinki Cap – tuottoindeksi. (Kallunki ym. 2019, 122–123.)

3.2.3 ETF-rahastot

ETF-rahastot ovat pörssinoteerattuja rahastoja. Niillä käydään kauppaa kuten osakkeilla. Sijoituspolitiikka ja riskit ovat vaihtelevia ETF-rahastoissa. Osa niistä ovat UCITS-rahastoja,

joita koskevat sijoitusrahastodirektiivit ja ovat siten vähäriskisimpiä. Näiden lisäksi on rahastoja, joita ei säännöstellä yhtä tarkkaan ja omaavat siten suuremman riskin. ETF-rahastot ovat pääasiallisesti indeksirahastoja. Varat ovat sijoitettu niihin passiivisesti indeksipainojen mukaan ja rahastonhoitaja ei ota aktiivisesti kantaa markkinoiden kehityksestä. Koska sijoitukset hajautetaan automaattisesti seurattavan indeksin perusteella, myös hallinnointipalkkiot ovat pienet. (Kallunki ym. 2019, 123.)

Sijoittamalla ETF-rahastoihin, voi käytännössä sijoittaa melkein mihin vaan kohde-etuuteen. Kohde-etuudet ovat kohteita, jonka arvon mukaan pörssilistattujen tuotteiden arvo määräytyy. Niitä voi olla muun muassa korot, indeksit ja raaka-aineet. ETF-rahastot voivat sijoittaa myös maantieteellisesti tai toimialallisesti. Osa ETF-rahastoista on käänteisiä eli niiden arvo nousee, kun osakemarkkinat laskevat. Näiden lisäksi on vivutettuja ETF-rahastoja, jotka pyrkivät saamaan kaksin- tai moninkertaisesti enemmän tuottoa kuin kohdeindeksi. (Finanssialalle 2021)

3.2.4 Korkorahastot

Korkorahastoja on kahta tyyppiä: lyhyen koron rahastoja ja pitkän koron rahastoja. Lyhyen koron rahastot sijoittavat varat lyhytaikaisiin rahamarkkinavälineisiin. Näitä ovat ainakin valtion velkasitoumukset, kuntien kuntatodistukset, yritysten yritystodistukset ja pankkien sijoitustodistukset. Lyhyen koron rahastot jaotellaan rahamarkkinarahastoihin, käteisrahastoihin ja muihin lyhyen koron rahastoihin. (Kallunki ym. 2019, 119.)

Pitkän koron rahastojen pääasialliset sijoituskohteet ovat joukkolainat ja muut korkoinstrumentit, joiden laina-aika ylittää vuoden. Joukkovelkakirjalainoja laskevat liikkeelle yritykset, valtiot ja muut julkisyhteisöt. Yrityslainoihin sijoittavia rahastoja kutsutaan yrityskorkorahastoiksi. Valtion ja julkisyhteisöjen lainoihin sijoittavia rahastoja kutsutaan obligaatiorahastoiksi. (Kallunki ym. 2019, 119–120.)

Korkorahastoista suurin riski on pitkän koron rahastoilla, koska niillä on myös pitkä maturiteetti. Maturiteetilla tarkoitetaan arvopaperin tai lainan kestoa. Korkorahastojen maturiteetti on tyypillisesti useita vuosia, mikä tarkoittaa sitä, että rahaston duraatio on myös korkea. Duraatio kertoo rahaston kyvystä reagoida korkotason muutoksiin. Pitkän koron rahastojen korkean duraation takia ne reagoivat voimakkaammin korkotason muutoksiin kuin lyhyen koron rahastot, mikä tekee niistä myös korkeampiriskisiä. (Kallunki ym. 2019, 121.)

3.2.5 Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahastot sijoittavat osakkeisiin ja joukkolainoihin. Tämän takia niissä riski on yleensä suurempi kuin korkorahastoissa. Eri yhdistelmärahastojen välillä on eroavaisuuksia painotuksissa, mikä vaikuttaa riskiin ja tuotto-odotukseen. Näihin painotuksiin voidaan laatia säännöt tai antaa salkunhoitajan tehdä ne oman mielipiteen ja markkinatilanteen mukaisesti. Säännöissä voidaan myös määrätä, mihin sijoitukset sijoittuvat maantieteellisesti. (Kallunki ym. 2019, 122.)

Useat yhdistelmärahastot eivät sijoita suoraan lainoihin ja osakkeisiin vaan sijoittavat toisiin rahastoihin. Se on salkunhoitajan kannalta yksinkertaista. Jos esimerkiksi Saksan pörsseistä haluttaisiin merkata osakkeita, voidaan sen sijasta ostaa Saksan pörsseihin sijoittavaa osakerahastoa. Näitä rahastoja, jotka sijoittavat toisiin rahastoihin, kutsutaan rahastojen rahastoiksi. (Hämäläinen 2014, 9.)

3.3 Korkosijoitukset

Korot voidaan jakaa kahteen luokkaan: markkinoilla määräytyviin korkoihin ja hallinnollisesti määräytyviin korkoihin. Hallinnollisesti määräytyviin korkoihin kuuluu keskuspankkien hallinnoimat ohjauskorot. Keskuspankkien pääasiallisena tehtävänä on hallita inflaatiota korkotason muutoksilla, mutta niillä voi olla myös muita tehtäviä. EKP:llä eli Euroopan keskuspankilla on tavoitteena pitää hintataso tasaisena ja Yhdysvaltojen keskuspankki Fedillä on tavoitteena tukea taloudellista kasvua. (Kallunki ym. 2019, 62.)

Ohjauskorko on korko, jolla keskuspankit tarjoavat pankeille lainaa. Sitä nostetaan, jos huomataan inflaation olevan nousussa. Inflaatio seuraa yleensä noususuhdannetta, koska noususuhdanteen aikana yritykset laajentaa toimintaansa ja ottavat lainaa. Kun useat yritykset ottavat lainaa, kysyntä kasvaa liian suureksi. Pankit yrittävät kattaa lainat talletuksilla ja muulla rahoituksella, mutta voidaan joutua ottamaan lainaa myös keskuspankilta. Kun ohjauskorkoa nostetaan, pankkien rahoituskulut nousevat, mikä vaikuttaa markkinakorkoihin ja asiakkaiden lainoihin. Matalasuhdanteessa toimitaan päinvastoin eli ohjauskorkoa lasketaan. (Kallunki ym. 2019, 62–63.)

Korkosijoituksiin sisältyvä riski on yleensä pieni, mutta joissain tapauksissa riski voi kasvaa. Normaalisti korkosijoituksiin liittyy luottoriski, jonka lisäksi niihin voi liittyä myös korkoriski. Luottoriskillä tarkoitetaan sitä mahdollisuutta, että lainanottaja ei kykene maksamaan lainaansa takaisin. Korkoriskillä tarkoitetaan kiinteäkorkoisten lainojen arvon alenemista korkotason muutosten takia. Lainoilla, joilla on pitkä maturiteetti, on myös yleensä isompi korkoriski, koska pitkällä aikavälillä korot voivat muuttua paljon. (Kallunki ym. 2019, 63.)

3.3.1 Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset

Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset ovat sijoittajan kannalta riskittömiä tai vähäriskisiä. Rahamarkkinasijoitukset ovat lyhyen koron sijoituksia. Tällaisia ovat muun muassa pankkien liikkeelle laskemat arvopaperit, joilla on lyhyt maturiteetti eli noin 1-12 kuukautta. Piensijoittajat voivat sijoittaa lyhyen koron rahoitusmarkkinavälineisiin vain lyhyen koron sijoitusrahastojen kautta, mikä tekee siitä välillisen sijoituksen. (Kallunki ym. 2019, 63.)

Talletusten tekeminen käyttö- tai määräaikaistileille on hyvin yleinen sijoitusmuoto. Käyttötileiltä sijoittaja voi nostaa varat silloin kun hän haluaa. Määräaikaistileiltä varat saa nostettua vasta asetetun määräajan päätyttyä. Talletusten riskiä pienentää se, että pankeilta vaaditaan vakavaraisuutta ja ne saavat tarvittaessa tukea muilta pankeilta. Pankkitalletuksissa on lisäksi myös talletussuoja eli valtio takaa sen tiettyyn euromäärään saakka. Suomessa tämän talletussuojan maksimiraja on 100 000 euroa. (Kallunki ym. 2019, 63–64.)

Perinteisten pankkitalletusten lisäksi tarjolla on myös strukturoituja talletuksia. Näitä ovat muun muassa sijoitus- ja osaketalletukset. Strukturoiduissa talletuksissa tehdään määräaikainen talletus tilille, jolla on kiinteä korko ja mahdollisesti myös lisäkorko. Lisäkorko perustuu kohde-etuuden arvon muutokseen talletusaikana. Kohde-etuus voi olla muun muassa osake, pörssi-indeksi tai raaka-aine. Ideana strukturoiduissa talletuksissa on yhdistää talletusten matalariskisyys ja osakesijoittamisen tuottopotentiaali. (Kallunki ym. 2019, 65.)

3.3.2 Joukkolainat

Joukkolainat ovat velkakirjoja, joiden maturiteetti on vuosi tai enemmän. Niitä laskevat liikkeelle valtiot, muut julkisyhteisöt ja yritykset. Joukkolainoista käytetään myös nimitystä ’’bondi’’, joka tulee englannin kielen sanasta ’’bond’’. Laina-aika joukkolainoilla on yleensä monen vuoden mittainen, mikä tekee niistä pitkäaikaisen rahoitusinstrumentin. (Kallunki ym. 2019, 66.)

Lainoihin liittyy liikkeellelaskijan riski eli luottoriski. Sen perusteella määräytyy todennäköisyys sille, että sovitut pääoma- ja korkomaksut maksetaan aikataulun mukaisesti. Valtion liikkeelle laskemissa joukkolainoissa riski on miltei olematon. Tämä johtuu siitä, että veroja keräämällä valtio pystyy suoriutumaan maksuvelvoitteistaan aina. Poikkeuksena tähän on ollut vuonna 2008 alkanut eurokriisi, jossa Kreikka ei pystynyt maksamaan lainojaan ilman muiden euromaiden ja Kansainvälisen valuuttarahaston apua. (Kallunki ym. 2019, 66.)

Valtion lisäksi pankit, yritykset ja kunnat laskevat lainoja liikkeelle. Näissä luottoriski on korkeampi, ja siksi sijoittajat vaativat myös suurempaa tuottoa. Tuottovaatimuksiin vaikuttaa myös lainan oikeudellinen asema eli se järjestys, jossa laina maksetaan takaisin maksukyvyttömyystilanteessa. Joukkolainaluokat vähäriskisimmästä suririskisimpään ovat valtion obligaatiolainat, vakuudelliset joukkolainat, vakuudettomat joukkolainat, pääomalainat ja hybridilainat. (Kallunki ym. 2019, 67.)

3.4 Johdannaiset

Johdannaiset ovat muista sijoitusinstrumenteista johdettuja sijoitusinstrumentteja, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että niiden arvo perustuu toisen sijoitusinstrumentin arvoon. Tätä toista sijoitusinstrumenttia kutsutaan kohde-etuudeksi, joka voi olla esimerkiksi korko, valuutta, raaka-aine, osake tai osakeindeksi. Johdannaisia on monenlaisia, mutta tunnetuimmat niistä ovat optiot, termiinit, swap-sopimukset ja futuurit. (Kallunki ym. 2019, 101.)

Johdannaiskaupassa kaupataan oikeuksia ja velvollisuuksia myydä, ostaa tai vaihtaa kohde-etuuksia tiettynä aikana tiettyyn hintaan. Muissa kuin termiineissä kohde-etuus ei vaihda kuitenkaan omistajaa, vaan toinen osapuoli maksaa option toteutuspäivänä kohde-etuuden markkinahinnan ja sopimuksessa mainitun lunastushinnan erotuksen. (Kallunki ym. 2019, 101.)

3.4.1 Optiot

Optiossa myydään vain oikeus ostaa tai myydä sen takana oleva kohde-etuus tiettynä päivänä sovittuun summaan. Myyjällä on velvollisuus ostaa tai myydä kohde-etuus sopimuksen mukaan, jos option ostaja haluaa. Ostajan riskinä on menettää preemio eli se hinta, jonka option ostaja on maksanut siitä. Myyjä voi tehdä suuria tappioita osto- tai myyntivelvollisuuden takia. (Kallunki ym. 2019, 102–103.)

Hinta optiolle koostuu sen luontaisesta arvosta ja aika-arvosta. Luontaisella arvolla tarkoitetaan option kohde-etuuden hinnan ja sen toteutushinnan erotusta. Aika-arvo vaihtelee riippuen siitä, kuinka lähellä toteutumispäivää optio on. Yleensä aika-arvo laskee lähestyessä option eräpäivää, koska usein optioiden toteutumisen todennäköisyys pienenee eräpäivän lähellä. (Pankkiasiat.fi e.)

3.4.2 Termiinit, swapit ja futuurit

Termiinin ja option keskeinen ero on siinä, että termiinin ostaja saa oikeuden lisäksi velvollisuuden myydä tai ostaa kohde-etuuden sopimuksen ehtojen mukaisesti. Optiossa

ostaja pystyi menettämään korkeintaan preemion, mutta termiinissä tappiot voivat olla huomattavasti suuremmat. (Kallunki ym. 2019, 103.)

Voitto tai tappio määräytyy termiinissä sen solmimishinnan ja markkinahinnan erotuksella. Termiinin toteutumispäivänä ostaja maksaa kohde-etuudesta sopimuksessa sovitun hinnan mukaisesti. Tyypillisesti termiinit ovat isojen yritysten välillä solmittuja sopimuksia ja kaupat ovat usein suuria. (Pankkiasiat.fi g.)

Futuurit ovat melko samanlaisia termiinien kanssa. Eroavaisuus näiden välillä on siinä, että futuureissa maksut selvitetään osapuolten välillä päivittäin, kun taas termiineissä vasta kun sopimus päättyy. Lisäksi futuurit ovat standardisoituja sopimuksia ja niitä kaupataan pörsseissä. (Kallunki ym. 2019, 103.)

Kauppojen koot ovat futuureissa yleensä suuria. Niiden nimellisarvo on monesti 100 000 euroa tai dollaria. Futuureja solmivat pääosin sijoitusyhtiöt, pankit ja yritykset. Yksityissijoittajat voivat käydä kauppaa sertifikaateilla (Pankkiasiat.fi b). Sertifikaatit ovat pankkien tai rahoituslaitosten liikkeelle laskemia velkasitoumuksia. Käytännössä sijoittaja lainaa rahaa, jolla liikkeellelaskija sijoittaa kohde-etuuteen. Sertifikaateissa käytetään BULL- ja BEAR-koodeja. BULL-sertifikaatit ovat vivutettuja ja BEAR-sertifikaatit ovat käänteisiä. Niiden nimestä käy ilmi kohde-etuus, pankin tunnus ja vipuvaikutus. (Pankkiasiat.fi f.)

Swap-sopimuksia ovat ainakin korko- ja valuutanvaihtosopimukset. Esimerkki swap-sopimuksesta on korko-swap, jonka avulla vaihtuvakorkoisen lainan voi muuttaa kiinteäkorkoiseksi. Yleensä korko-swapissa ei vaihdeta lainojen pääomia vaan ainoastaan niiden korkovirrat. (Kallunki ym. 2019, 104.)

Valuutanvaihtosopimuksilla vaihdetaan eri valuutoissa olevia rahasummia ja sillä voidaan pienentää valuuttakurssiriskiä. Valuuttakurssiriskillä tarkoitetaan sitä, että muuttuvien valuuttakurssien vuoksi valuutan arvo voi heikentyä ja tehdään tappiota. Ulkomailla toimiviin yrityksiin liittyy usein valuuttakurssiriski. Yleensä valuutanvaihtosopimuksissa on mukana pankki hoitamassa maksuliikennettä yritysten välillä. Tyypillisesti valuutanvaihtosopimuksessa kaksi eri valuutoissa toimivaa yritystä ottavat toisilleen lainaa omien markkinoidensa valuutassa, jolloin ei synny valuuttakurssiriskiä. (Pankkiasiat.fi h.)

4 Sijoitusstrategiat

4.1 Strategian valinta

Sijoitusstrategia määräytyy pitkälti sijoittajan tekemän sijoitussuunnitelman pohjalta. Suunnitelmassa sijoittajan tulisi käydä läpi seuraavat asiat:

- Nykyinen taloudellinen tilanne ja budjetti
- Sijoitushorisontti
- Riskisietokyky
- Osaaminen ja ajankäyttö
- Tavoitteet

Sijoittajan taloudellinen tilanne vaikuttaa riskinoton kannattavuuteen ja mahdollisiin sijoituskohteisiin. Taloudellinen tilanne saadaan selvittämällä tulot, menot, varat ja velat. Näiden perusteella voidaan määrittää budjetti, joka on käytettävissä sijoittamisessa. On myös hyvä arvioida mahdollisten tappioiden vaikutus arkielämässä. (Sijoittaja.fi 2020.)

Sijoitushorisontti on sijoittaman määrittämä aikaväli, milloin pääoma on sidottuna sijoituskohteeseen. Erilaiset elämäntilanteet esimerkiksi vaikuttavat sijoitushorisontin pituuteen ja sitä kautta sijoituskohteisiin. Jos varallisuutta tarvitsee käyttää hyvinkin nopealla varoitusajalla, talletustili voi olla varteenotettava vaihtoehto. Vastapainoisesti, jos horisontti on useita vuosia, varallisuuden voi sijoittaa osakkeisiin, koska osakkeiden arvo saattaa vaihdella paljon lyhyellä aikavälillä. (Kallunki ym. 2019, 25–26.)

Riskisietokyky tarkoittaa sijoittajan kykyä suhtautua mahdollisiin tappioihin markkinoilla. Ihmisiä on erilaisia ja osa kestää paremmin epävarmuutta kuin toiset. Sijoittamisessa riski ja tuotto sitoutuvat yhteen eli suurta tuottoa tavoitellessa myös riskit kasvavat ja sijoittajalta vaaditaan yhä enemmän riskinsietokykyä. Vastaavasti matalammalla tuotto-olettamalla riskit ovat pienemmät. (Kallunki ym. 2019, 12.)

Osa sijoittajan riskien hallintaa on hajauttaminen, jolla voidaan ehkäistä yritys- ja markkinariskiä. Erilaisia sijoitusten hajautustapoja ovat hajauttaminen omaisuuslajeihin, toimialoihin, maantieteellisesti tai ajallisesti. Omaisuuslajeittain hajauttaminen tarkoittaa sijoittamista useampaan sijoituskohteeseen, kuten esimerkiksi osakkeisiin tai korkoihin. Eri toimialoille sijoittaminen ehkäisee yksittäisen toimialan ongelmien vaikutusta salkun arvoon. Eri maantieteellisille alueille sijoittaminen sen sijaan ehkäisee yksittäisen maanosan tai maan ongelmien vaikutusta. Ajallinen hajautus tarkoittaa säännöllistä sijoittamista, jolla pyritään ehkäisemään huonoa ajoitusta markkinoilla. (Pörssisäätiö d.)

Sijoittajan tulisi suunnitelmassaan käsitellä kriittisesti omaa osaamistasoaan erilaisissa sijoituskohteissa. Pääsääntönä on, että ymmärryksen ulkopuolella oleviin kohteisiin ei kannata sijoittaa. Käytettävissä oleva aika kannattaa myös tunnistaa ja se määrittää myös paljon tulevaa strategiaa. (Sijoittaja.fi 2020.)

Sijoittajan määrittämät tavoitteet vaikuttavat kaikkiin sijoitussuunnitelman osa-alueisiin. Tavoitteita voi olla esimerkiksi asunnon ostaminen tulevaisuudessa, taloudellinen riippumattomuus tai varallisuuden kasvattaminen eläkepäiviin saakka. (Pörssisäätiö c.)

4.2 Arvosijoittaminen

Arvosijoittamisessa sijoittaja pyrkii etsimään markkinoilta osakkeita, joiden hinta on aliarvostettu suhteessa osakkeen todelliseen arvoon. Osakesalkut, johon on valittu arvo-osakkeita matalan P/E-luvun, matalan P/B-luvun ja korkean osinkotuoton perusteella, ovat suoriutuneet keskimääräistä paremmin eri markkinoilla ja ajanjaksoilla. (Hämäläinen ym. 2018, 17–22.)

Arvosijoittajat voidaan jakaa kahteen päätyyliin. Klassiset arvosijoittajat etsivät markkinoilta yhtiöitä, jotka ovat aliarvostettuja hinnaltaan suhteessa tulokseen, pääomaan tai osinkoihin nähden. Indikaattoreita ovat nimenomaan matala P/E-luku, matala P/B-luku tai osinkotuotto. Modernit arvosijoittajat sijoittavat sen sijaan aliarvostettuihin yhtiöihin ja arvioivat sijoitusta muillakin menetelmillä kuin arvostuskertoimilla. Arvoon vaikuttavia tekijöitä voivat olla esimerkiksi vahva brändi tai kestävät asiakassuhteet. (Hämäläinen ym. 2018, 26–27.)

Arvosijoittaminen on kurinalaista ja analyyttistä. Löytääkseen aliarvostetun osakkeen, sijoittajan täytyy perehtyä yhtiön taseeseen ja tuloslaskelmaan. Oletuksena voidaan pitää, että markkinat eivät ole jatkuvasti tehokkaat ja siellä tapahtuu markkinapsykologiaa ja laumakäyttäytymistä. Tämä edellyttääkin sijoittajalta erottautumista muista ja valtavirtauksien haastamista. Jos markkinat olisivat hyvin tehokkaat, paras vaihtoehto olisi sijoittaa passiiviseen indeksiin. (Hämäläinen ym. 2018, 28.)

Rahoitusteorian mukaan tehokkailla markkinoilla uusi informaatio näkyy aina välittömästi hinnoissa. Tämä johtaa siihen, että informaatiosta ei ole mahdollista hyötyä rahallisesti. Teorian mukaan myös uuden informaation löytäminen on epätodennäköistä, koska todennäköisesti joku useista rahoitusmarkkinoilla toimijoista on jo löytänyt kyseisen informaation. (Knüpfer & Puttonen 2018.)

Kuviossa 3 käsitellään sijoittamisen prosessia arvosijoittajan näkökulmasta. Prosessi saa alkunsa osakkeen etsinnästä ja päättyy omistuksen myyntiin.

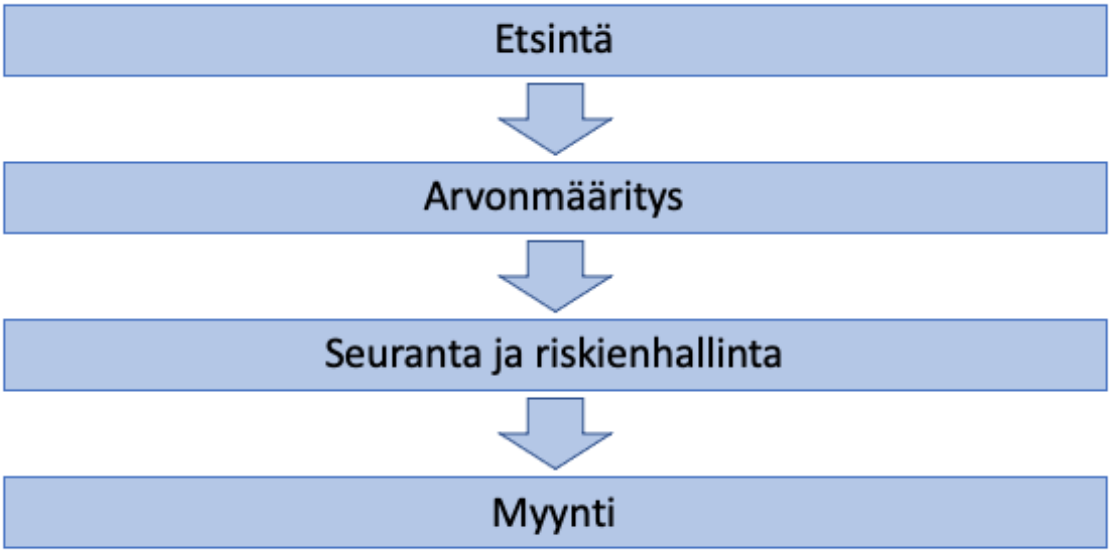

Kuvio 3. Arvosijoitusprosessi (mukailtu Hämäläinen ym. 2018, 155)

Etsinnässä käytetään indikaattoreita, jotka kertovat osakkeen olevan aliarvostettu. P/E-luvun, P/B- luvun ja osinkotuoton lisäksi voidaan käyttää myös esimerkiksi osakkeen hintaa suhteessa likvidaatioarvoon, markkina-arvoa, omavaraisuusastetta tai vaikkapa sisäpiirin ostoksia. Arvonmääritysvaiheessa sijoittaja hyödyntää keräämänsä informaation ja tarkastelee erilaiset näkökulmat kriittisesti. Kolmannessa vaiheessa riskienhallinta on ensimmäinen prioriteetti. Arvosijoittamisessa pyritään minimoimaan kaikki riskit ja keskittymään tuottoon vasta sen jälkeen. Sijoittaja määrittää itselleen turvamarginaalin, joka suojaa mahdollisilta virheiltä analyysissään. Turvamarginaali voi olla esimerkiksi 10 %. Jos osakkeen arvoksi on määritetty 10 euroa, sijoittaja ostaa sitä korkeimmillaan 9 euron hintaan. Turvamarginaalin jälkeen sijoittajalla on lista osakkeista ja osakkeiden arvot, missä vaiheessa niitä kannattaa ostaa markkinoilta. Arvosijoittaja säätelee riskiä vahvalla tietämyksellä ja niukalla osakeportfoliolla. Viimeisessä vaiheessa tapahtuu omistuksen myyminen. Omistus tyypillisesti myydään, jos omistus saavuttaa arvonsa, jokin muu kohde tuottaa paremmin suhteessa riskiin tai yritys ei kykene vastaamaan odotuksia. (Hämäläinen ym. 2018, 156–161.)

4.3 Laatusijoittaminen

Laatustrategiassa sijoittaja ostaa markkinoiden parhaimpia yhtiöitä mahdollisimman halvalla hinnalla. Omistus kasvaa arvoa, kun yhtiö tekee kannattavaa liiketoimintaa. Kannattavan liiketoiminnan kautta yhtiö pystyy myös jakamaan osinkoa. Arvon luominen ei perustu arviointeihin tulevaisuuden osakekurssien kehityksestä. Kuten arvosijoittamisessa, myös laatusijoittamisessa sijoittaja olettaa markkinoiden toimivan tehottomasti ja

markkinoilla tapahtuu laumakäyttäytymistä. Sen takia markkinoilla avautuu joskus ostopaikkoja. (Hämäläinen ym. 2017, 17.)

Laatusijoittaminen on pitkäkestoista toimintaa, sillä omistusta pidetään hallinnassa useita vuosia tai vuosikymmeniä. Tällöin salkkua hoidetaan yhtiöitä seuraamalla ja varmistamalla, että yhtiön kilpailuedut säilyvät. Laatusijoittaja valitsee omistuksensa oman analyysinsä perusteella. Analyysissään sijoittaja pyrkii tarkastelemaan yhtiötä ja sen liiketoimintaa itsessään. Analyysin kannalta turhia asioita ovat esimerkiksi osakekurssien vaihtelut tai yleinen markkinatunnelma. (Hämäläinen ym. 2017, 19–20.)

Sijoitustyylistä ja sijoittajasta riippuen laatuosakkeita voidaan määritellä usealla eri tavalla. Yhtiön taloudellista tilaa voidaan pitää yhtenä arviointikohteena. Taloudellista suorituskykyä voidaan mitata kannattavuudessa, turvallisuudessa sekä tehdyn tuloksen laadussa. Kannattavuutta arvioidaan usein katteella, tuloksella, voitolla, ROA-luvulla, ROI-luvulla tai ROCE-luvulla. Sen sijaan omavaraisuus tai maksuvalmius voivat kertoa yhtiön talouden turvallisuudesta. Kannattavuus yleisesti on hyvä merkki laatuyhtiöstä ja kilpailuedusta. Laatuyhtiölle ominaista on myös hyvä taloudenhallinta. Silloin kun yhtiön rahaa sitoutuu vähemmän liiketoiminnan pyörittämiseen, yhtiö kykenee käyttämään pääomaa esimerkiksi osingonmaksuun. (Hämäläinen ym. 2017, 33–35.)

Yhtiön taloudellista turvallisuutta voidaan tarkastella esimerkiksi taseen kautta. Tyypillistä laatuyhtiölle on korollisen velan vähäinen määrä, riittävä kassa jatkuvan toiminnan turvaamiseen ja liikearvon vähäinen määrä suhteessa muihin varantoihin. Myös myyntisaamisten hidas kasvu suhteessa liikevaihtoon kertoo yhtiön vahvasta neuvotteluasemasta. Taseesta voidaan löytää ostovelkojen suhde liikevaihtoon. Jos ostovelat kasvavat suhteessa nopeammin, niin se kertoo yhtiön vahvasta neuvotteluasemasta toimittajien ja hankkijoiden kanssa. Turvallisuutta sijoittajalle lisää myös tuloksen ennakoitavuus ja tuloksen vakaus, sillä ne viestivät hyvästä johtamisesta, vahvasta markkina-asemasta ja liiketoiminnan rakenteellisista eduista. Vakautta voi katsoa esimerkiksi osakekohtaisen tuloksen volatiliteetilla tai EBITDA-luvulla. (Hämäläinen ym. 2017, 39–42.)

Laadukkaan yhtiön voi tunnistaa myös esimerkiksi markkinajohtajuudesta. Syy markkinajohtajuuteen voi olla esimerkiksi myytävän tuotteen laatu, edullinen hinta tai hyvin toimiva liiketoimintamalli. Markkinajohtajuus itsessään ei kuitenkaan tarkoita markkinoiden suurinta liikevaihtoa rahallisesti mitattuna. Markkinajohtajuus voi kohdistua johonkin pieneen sektoriin myös. Valtava markkinaosuuskaan ei välttämättä tarkoita selkeää tuottoa. Edun kilpailussa voi rakentaa mittakaavaedun avulla. Mittakaavaetu muodostuu, kun yhtiön

tuotannon kasvaessa tuotteen keskimääräinen kustannus laskee. (Hämäläinen ym. 2017, 47–55.)

Kilpailuedun voi menettää huonolla johtamisella. Sen takia laadukkaalle yhtiölle on myös ominaista, että johto on kykenevä tekemään kestäviä päätöksiä. Johdon tasoa voidaan arvioida erilaisilla kriteereillä. Osaaminen ja kokemus kertovat johdon pätevyydestä toimia asemassaan. Johdon osakeomistukset ja määrä kertovat myös yhtiön tilanteesta, sillä ne kertovat luottamuksesta omaan johtamiseen ja yhtiön tulevaisuuteen. Palkitsemisjärjestelmä kertoo saavatko johtoryhmän jäsenet kannustusta pitkäjänteisistä tavoitteista vai kannustaako se lyhytjänteiseen päätöksen tekoon. Läpinäkyvä toiminta eli viestintä on tärkeä osa johdon toimintaa. Huonojenkin uutisten kertominen rehellisesti antaa luottamusta johtoon. (Hämäläinen ym. 2017, 73–76.)

Laatuyhtiöt ovat vuosien saatossa pärjänneet hyvin huonoillakin aikakausilla, koska heillä on ollut markkinoilla vakaa asema. Tasaisilla markkinoilla laatuyhtiöt ovat myös tarjonneet ylituottoa. Kuitenkin nousevassa markkinatilanteessa laatuyhtiöt eivät ole onnistuneet tuottamaan niin hyvin. (Hämäläinen ym. 2017, 18–19.)

Kuviossa 4 käsitellään sijoittamisen prosessia laatusijoittajan näkökulmasta. Prosessi saa alkunsa sijoitusideasta ja päättyy omistuksen seurantaan.

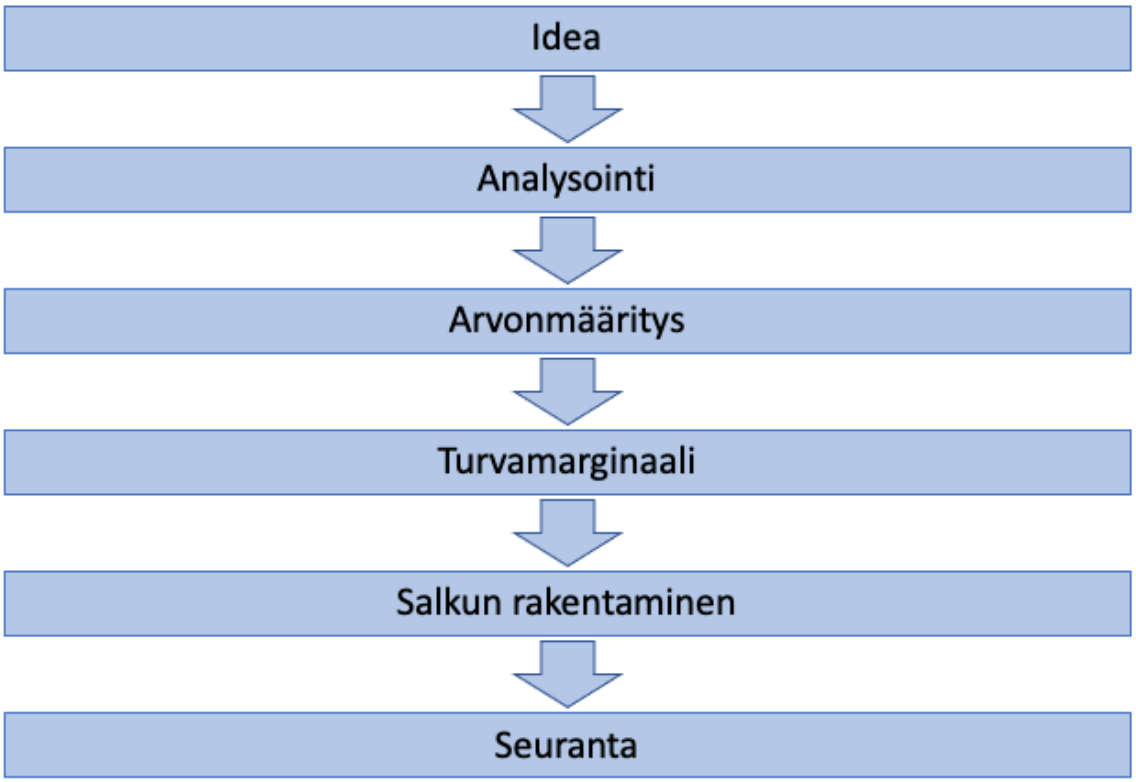

Kuvio 4. Laatusijoitusprosessi (mukailtu Hämäläinen ym. 2017, 105–108)

Laatusijoittaminen lähtee liikkeelle sijoitusideasta. Sijoittaja määrittää omat numerolliset tavoitteet ja kriteerit sijoittamista varten. Analysointivaiheessa tarkastellaan laatua muilla termeillä, kuin numerollisilla. Tällöin tarkastellaan esimerkiksi asemaa markkinalla tai liiketoiminnan mallia. Kolmannessa vaiheessa arvioidaan tarkastellun yhtiön arvo. Arvonmäärityksen jälkeen sijoittaja määrittää turvamarginaalin, joka vähentää arvonmäärityksessä tapahtuneen virheen riskiä. Viidennessä vaiheessa mietitään salkun sisältö ja sen rakenne. Omistukset on tunnettava hyvin, joten niiden määrä on pidettävä pienenä. Omistuksia ei voi hajauttaa liikaa, jos mielii pärjätä indeksiä paremmin. Riskien hallitsemiseksi omistusten painoarvo salkussa kannattaa määrittää hyvin etukäteen. Viimeisessä vaiheessa tapahtuu seuranta. Omistuksia seurataan muutamien kuukausien välein ja arvioidaan yhtiön laatua ja tarvittaessa muutosten tapahtuessa suoritetaan myynti. (Hämäläinen ym. 2017, 105–108.)

4.4 Kasvusijoittaminen

Kasvusijoitusstrategiassa tarkoituksena on ostaa pörssistä yhtiöitä, joilta voidaan odottaa nopeaa ja kovaa kasvua tulevaisuudessa. Kasvusijoittamisessa on myös enemmän riskiä tuotto-oletuksensa takia. (Erkkilä 2019.) Jos haluaa menestyä kasvusijoitusstrategiassa, sijoittajan täytyy arvioida yhtiön kasvupotentiaalia paremmin kuin markkinat keskimäärin arvioivat. (Hämäläinen ym. 2019, 89.)

Kasvusijoittaminen ei ole pelkästään sijoittamista pörssin pienimpiin yhtiöihin. Kasvustrategiassa voidaan sijoittaa myös isoihin yhtiöihin, jos niissä nähdään potentiaalia tulevaisuuden kasvulle. Kuitenkin pienyhtiöissä on enemmän kasvuvaraa verrattuna isoihin yhtiöihin. Markkinoiden kasvu, kilpailuedun kestävyys ja yritysostot korostuvat suurissa yhtiöissä kasvusijoittajan näkökulmasta. Pienyhtiöissä korostuu sen sijaan markkinaosuuden kasvumahdollisuudet ja kilpailuedun kasvumahdollisuudet. (Hämäläinen ym. 2019, 39–40.)

Tuotto kasvusijoittamisessa muodostuu osakkeen kurssin nousulla. Kasvuyhtiöt usein panostavat liiketoimintaansa investointien kautta, joten osingon jakaminen harvinaisempaa. Osakkeen kurssin nousu selittyy yhtiön liiketoiminnan tuloksen kasvulla. Toinen kurssia nostattava tekijä voi olla sijoittajien lisääntynyt kiinnostus yhtiötä kohtaan ja tahto maksaa osakkeesta. Jos osakkeen hinta kohoaa enemmän suhteessa yhtiön tulokseen, se näkyy myös P/E-luvun nousussa. (Hämäläinen ym. 2019, 43.)

Tyypillisesti voidaan sanoa, että kasvuyhtiöillä on myös korkea P/B-luku. Tällöin osakkeen arvo on suurempi kuin oman pääoman tasearvo. Sijoittajat ovat siis valmiita maksamaan yhtiöstä korkeampaa hintaa, koska arvo määrittyy tulevaisuuden potentiaalisen kasvun

perusteella. P/B-luku ei kerro kasvuyhtiöstä koko totuutta, vaan yhtiötä arvioidaan myös muilla tunnusluvuilla. Usein mittarina käytetään vanhoja lukemia liikevaihdon tai tuloksen kasvusta. Vanhat lukemat osakekohtaisen liikevaihdon ja tuloksen kasvusta ovat myös tarkkailussa. Koska nimenomaan tulevaisuuden kasvu on tärkeää, on syytä myös kiinnittää huomiota samojen tunnuslukujen tulevaisuuden ennusteisiin ja kasvunäkymiin. Sijoittaja tekee analyysin kasvupotentiaalista muun muassa näiden numeroiden ja tilastojen pohjalta. (Heikkilä 2020.)

Kasvuyhtiötä arvioitaessa käytetään myös usein PEG-lukua. P/E-luvun mukaan kasvuyritykset voivat näyttää todella ylihintaisilta, koska luku ei huomio tulevaisuuden kasvuodotuksia. PEG-luvussa P/E-luku jaetaan osakekohtaisella tuloksen kasvuprosentilla. Kasvuyhtiöiden tuloskasvun ennustaminen on kuitenkin vaikeaa, joten se lisää riskiä arviointivirheelle. (Salkunrakentaja 2012.)

Tulevaisuuden kasvupotentiaalin analysoinnissa kasvusijoittajan kannattaa myös tehdä tarkempaa arviointia yhtiön liiketoiminnasta. Siihen kuuluu myös kilpailija- ja markkina-analyysi. Kilpailukyky korostuu, jos ei ole havaittavissa talouden tai toimialan kasvua. Tällöin yhtiön kasvu riippuu asiakkaiden voittamisessa kilpailijoiltaan. Kasvustrategiassa ylituotto määräytyy markkinoiden tehokkuuden mukaan. Tehokkailla markkinoilla kasvupotentiaali on hinnoiteltu kursseihin paremmin ja se näkyy korkeana arvostuksena. Pienet yhtiöt ovat usein hinnoiteltu tehottomammin, koska niitä ei seurata niin aktiivisesti. (Hämäläinen ym. 2019, 71–72.)

Kuviossa 5 käsitellään sijoittamisen prosessia kasvusijoittajan näkökulmasta. Prosessi saa alkunsa osakkeen etsinnästä ja päättyy omistuksen myyntiin.

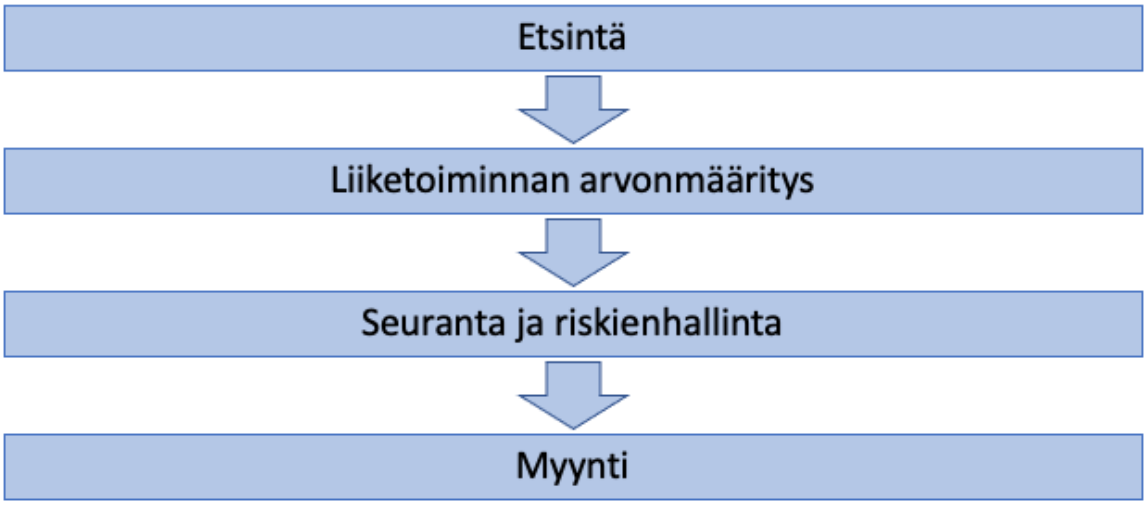

Kuvio 5. Kasvusijoitusprosessi pienyhtiösijoittajan näkökulmasta (mukailtu Hämäläinen ym. 2019, 157–162)

Yhtiöitä voi löytää esimerkiksi markkina-arvon tai pörssilistautumisten kautta. Tärkeää kuitenkin on, että yhtiön kasvu pohjautuu toimialan kasvamiseen tai markkinaosuuden kasvattamiseen. Sen lisäksi yhtiön tulisi kyetä tuottamaan rakenteellisia kilpailuetuja. Toisessa vaiheessa määritetään yhtiön liiketoiminnan arvoa. Keskeisessä asemassa on analysoida kilpailuedun kestävyyttä ja määrittää kasvuinvestointien arvoa. Yhtiön tunteminen läpikotaisin on tärkeä osa myös riskienhallintaa. Kolmannessa vaiheessa on lista yrityksiä ja arviot mahdollisista ostohinnoista. Sijoittaminen kasvuyhtiöihin on riskialttiimpaa, joten riskiä voi hallita sijoittamalla vain tietyn osan salkustaan. Hajauttaminen useampaan yhtiöön vähentää myös analyysivirheen riskiä. Hajauttaminen vähentää riskiä tosin vain jos, salkun yhtiöiden riskit eivät ole samanlaisia. Liian suurella hajautuksella taas ei saa tarpeeksi erottautumista indeksistä. Markkinoilla pidempään olleet yhtiöt ovat tyypillisesti turvallisempia kuin uudet yhtiöt. Sijoittajan riskiä lisää myös yhtiön velkaantuneisuus, tappiot tai varhainen kasvuvaihe. Viimeisessä vaiheessa suoritetaan omistuksen myynti. Tyypillisesti myynti pyritään suorittamaan ennen kuin kasvunäkymät tai odotukset kääntyvät laskuun. Omistus myös myydään, jos yhtiö ei vastaa oletuksia, jostain muualta saa paremman tuoton tai salkkua pitää tasapainottaa. (Hämäläinen ym. 2019, 157–162.)

4.5 Indeksisijoittaminen

Indeksisijoittaminen on sijoittamista johonkin indeksiin sijoitusrahastojen tai ETF-rahastojen kautta. Sijoittaminen indeksiin on passiivista sijoittamista, koska se ei vaadi sijoittajalta aktiivista yksittäisten osakkeiden seurantaa ja poimintaa. Osakkeiden yksittäisessä poiminnassa tavoitteena on saada parempaa tuottoa, kuin indeksisijoittamisella. (Kuusinen 2021.)

Indeksiin usein sijoitetaan erissä ja hyödynnetään ajallista hajauttamista. Useat sijoitustuotteita välittävät tahot tarjoavatkin kuukausisäästösopimuksia moniin indekseihin. Indeksisijoittamisessa on tärkeää pyrkiä mahdollisimman alhaisiin välitys- ja hallinnointikuluihin. Kuukausisäästösopimusten kautta on mahdollisuus saada pohjoismaisia yleisindeksejä ilman välityspalkkioita ja esimerkiksi Nordnet tarjoaa tähän mahdollisuutta. Kyseisissä rahastoissa on myös 15 euron kuukausittainen minimisäästösumma eli sijoittamiseen pääsee mukaan suhteellisen pienellä sijoitussummalla. (Haataja.)

Sijoittaminen indeksirahastoihin on pitkäaikaista ja tarjoaa sijoittajalle hyvää riskienhallintaa laajan hajautuksen kautta. Indeksissä on useita erilaisia osakkeita, joten se vähentää yksittäisen osakkeen painoarvoa ja täten sijoittajan riskiä. Indeksisijoittamista pidetään tosin

myös tylsänä tapana sijoittaa, koska se ei vaadi sijoittajalta juurikaan markkinoiden aktiivista tutkimista. (Pankkiasiat.fi c.)

4.6 Osinkostrategia

Osinkosijoittamisessa tavoitteena on ostaa yhtiöitä, jotka jakavat korkeaa osinkoa. Saadut osingot sijoitetaan osingon jaon jälkeen takaisin yhtiöön. Osinko on yhtiön jakamaa voitto-osuutta sen omistajille. Yhtiöt, jotka pystyvät ylläpitämään tasaista kassavirtaa ja jakamaan osinkoa, ovat usein myös hyvin vakaita ja niiden osakkeiden arvo ei muutu voimakkaasti. Sijoittaja voi kuitenkin löytää potentiaalisia ostopaikkoja silloin, kun osakkeen arvo putoaa ja suhteellinen osinkotuotto kasvaa. Sijoittaminen yhtiöihin, jotka jakavat tasaista osinkoa, on pitkäaikainen tapa kasvattaa omaisuutta. (Sijoitustieto 2016.)

Sijoittaja voi myös olla sijoittamatta saamiaan osinkoja, mutta silloin ei synny varsinaista lisäarvoa ja pääoman kasvattaminen on hitaampaa. (Aho 2017a.) Sijoittaessa yhtiöstä saadut osingot takaisin markkinoille, sijoittaja hyötyy korkoa korolle-ilmiöstä. Ilmiö tarkoittaa sitä, että aiemmin saadut korot kerryttävät itsessään lisää korkoa alkuperäisen pääoman lisäksi. (Pankkiasiat.fi d.)

Osinkosijoittajat voidaan jakaa kahteen pääryhmään, korkeaa osinkotuottoa nykyhetkessä tavoitteleviin sijoittajiin ja kasvavaa osinkotuottoa pitkässä juoksussa tavoitteleviin sijoittajiin. Korkean osinkotuoton sijoittajat keskittyvät tällöin oikeaa osaketta etsiessään yhtiön arvon määrittämiseen. Kasvavan osinkotuoton sijoittajat taas pyrkivät määrittämään ostettavan yhtiön laatua. Eli aikaisemmin mainittuja laatu- ja arvostrategioita voidaan hyödyntää osinkosijoittamisessa. (Aho 2017b.)

Sijoittaja voi arvioida yhtiöiden osingonmaksua erilaisilla mittareilla. Osinkotuotto kertoo sijoittajalle sen hetkisen yhtiön osingonmaksukyvyn. Korkea osinkotuotto ei kuitenkaan itsessään kerro kokonaiskuvaa yhtiön tulevasta osingonmaksusta, sillä se voi kertoa myös huonosta luotosta yhtiön tulevaisuuteen. Sen sijaan historiassa maksetut osingot ja niiden kasvukäyrä voivat viestiä hyvästä tulevaisuudesta osinkojen suhteen. Tärkeää on myös tarkastella yhtiön osingonjakosuhdetta, sillä se kertoo jaetun osingon suhteessa yhtiön vuositulokseen. Muita mittareita, joilla tunnistaa hyvä osinkoyhtiö, ovat muun muassa osinkokate ja pitkäaikaisen velan suhde omaan pääomaan. (Salkunrakentaja 2012.) Credit Suissen tutkimustiedon mukaan yhtiöt, joilla oli korkea osinkotuotto ja alhainen osingonjakosuhde, tuottivat yli kaksinkertaisesti verraten S&P500 indeksin kokonaistuottoon. Tutkimuksessa tarkasteltiin vuosia 1990–2008. (Erkkilä 2020.)

Osinkostrategiassa riskejä voi hallita hyvällä yhtiökohtaisella hajautuksella eli jakamalla pääomansa useampaan osinkoyhtiöön. Osinkovirta kannattaa laskelmoida useammasta

lähteestä, koska laskumarkkinat voivat aiheuttaa ongelmia yksittäisen yhtiön osingonmaksukyvylle. Riskiä ehkäisee myös se, että yhtiön talous ja osingonmaksukyky ovat kestävällä pohjalla. (Ankelo 2017.)

4.7 Keskiarvostrategia

4.7.1 Dollar cost averaging (DCA)

Cost averaging -sijoitusstrategiassa sijoittaja ostaa tiettyä sijoituskohdetta tasamääräisellä summalla säännöllisin väliajoin. Strategiassa sijoittajan ei tarvitse miettiä tiettyä ostohetkeä, koska toimeksianto suoritetaan säännöllisesti. Strategian tavoitteena on minimoida riski väärälle ajoitukselle ostossa. (Stevens ym. 2012, 13.)

Strategiasta hyötyy parhaiten, jos sijoitettavan kohteen arvon vaihtelu on intensiivistä. Sijoitusstrategiaa on yksinkertaista toteuttaa ja se soveltuukin hyvin esimerkiksi indeksi- ja rahastosijoittamiseen, kun taas yksittäisiin osakkeisiin strategia ei sovellu yhtä hyvin. Kuitenkin onnistuakseen strategiassa, sijoittajalla on oltava kurinalaisuutta toteuttaa ostot säännöllisesti. Sijoitusstrategialle tyypillistä on ajoittaa ostot kvartaaleittain tai kuukausittain. Sijoittajan riskiä ehkäisee säännöllisyyden tuoma ajallinen hajautus. Ajallinen hajautus pienentää tuotto-olettamaa, koska luonnollisesti sijoittaja ostaa sijoituskohdetta myös korkealla hinnalla nousevien markkinoiden loppuvaiheessa. (Erkkilä 2018.)

4.7.2 Dollar value averaging (DVA)

Kuten cost averaging -strategiassa, myös value averaging -sijoitusstrategiassa sijoitetaan säännöllisin väliajoin. Ero tulee siinä, että DVA-strategiassa sijoitettava summa muuttuu markkinatilanteen mukana. Strategiassa tavoitteena on painottaa ostoja silloin, kun pörssikurssit ovat laskeneet ja vastaavasti vähentää sijoitettavaa summaa, kun pörssikurssit ovat ylhäällä. Sijoitusstrategiaan voi kuulua myös omistusten myyminen säännöllisesti. Käytännön kannalta DVA-strategia on vaativampi, koska jokaisen oston/myynnin summa on laskettava erikseen. Strategian vaativuutta lisää myös käteiskassan koko, koska sen on oltava riittävän kokoinen, jotta sijoittaja voi reagoida laskeviin kursseihin nostamalla sijoitettavaa summaa. (Erkkilä 2018.)

Strategia vaatii sijoittajalta kurinalaisuutta ja kylmähermoisuutta, koska sijoitustyylissä toimitaan sijoitusmarkkinoilla päinvastoin kuin muut sijoittajat keskimäärin. Onnistuessaan strategia kuitenkin tarjoaa mahdollisuuden indeksiä parempaan tuottoon. (Moilanen 2015.)

4.8 Tekninen analyysi

Teknisessä analyysissä arvioidaan markkinoiden tulevaa kehitystä ja se tehdään historiassa tapahtuneen kehityksen avulla. Analyysissä seurataan ja tutkitaan päivittäistä osakkeiden hintojen tai tuottojen autokorrelaatiota. Taustalla on idea siitä, että markkinoilla tapahtuu tietynlaisia säännönmukaisuuksia ja niiden perusteella voi päätellä tulevia trendejä. Teknistä analyysiä pidetään fundamenttianalyysin vastakohtana, koska fundamenttianalyysissä osakkeen arvo määritetään yhtiön taloudellisen tilan kautta. Aikaisemmissa sijoitusstrategioissa mainitut tunnusluvut, kuten esimerkiksi P/E-luku, ovat osa fundamenttianalyysiä. Tekninen analyysi kuitenkin soveltuu myös fundamenttisijoittajille apuvälineeksi, jolla voi tunnistaa sopivia ajoituksia myynneille tai ostoille. (Kallunki ym. 2019, 191–192.)

Teknisen analyysin tärkeitä indikaattoreita ovat muun muassa liukuva keskiarvo, suhteellinen voimaindeksi ja Bollinger-nauhat. Liukuva keskiarvo laskee tiettyä aikaväliä vastaavan keskiarvon ja piirtää siitä kuvaajan. Liukuva keskiarvo auttaa sijoittajaa havaitsemaan trendin suuntaa ja tuki- ja vastustasoja. Suhteellinen voimaindeksi taas määrittää nousun suuntaa ja voimakkuutta. Bollinger-nauhat näyttävät sijoittajalle mahdollisia tilanteita, joissa arvopaperia on yliostettu tai ylimyyty. (Heikinheimo 2021.)

Osakkeilla päiväkauppaa tekevät sijoittajat eli treidaajat hyödyntävät kaupankäynnissään muun muassa teknistä analyysiä. Treidaajat erottautuvat muista sijoittajista lyhyellä sijoitushorisontillaan, koska he tyypillisesti tekevät kauppaa päivittäin ja pyrkivät saamaan voittoa nopeasti position avaamisen jälkeen. Päiväkaupan tekeminen vaatii reaaliajassa markkinadatan tarkkaa seuraamista ja teknisen analyysin soveltamista. Sijoitustuotteina treidaajat käyttävät osakkeita, johdannaisia ja futuureja. Päiväkaupan tekeminen vaatii sijoittajalta kurinalasuutta ja kylmähermoisuutta, koska suuri osa kaupoista voi tuottaa tappioita. (Sijoitustieto 2015.)

Päiväkauppaa tekevälle sijoittajalle maltillisena vuosituottona voidaan pitää 20 prosenttia, mutta esimerkiksi Suomessa parhaimmat sijoittajat ovat onnistuneet ylittämään 100 prosentin vuosituoton. (Lepikkö 2020, 17.) Suuri osa päiväkauppaa tekevistä kuitenkin epäonnistuu, koska tietämys ei ole riittävällä tasolla ja aloittaminen on liian helppoa. Tuottopotentiaalin takia tappioriski kasvaa ja riskiä lisää myös se, että päiväkaupassa usein käytetään sijoitustuotteita, joilla on vipukerrointa. (Lepikkö 2020, 20–22.) Sijoittaja voi hallita riskiään päiväkaupassa muutamilla keinoilla. Tärkein niistä on stop loss -toiminto. Sijoittaja määrittää etukäteen oman tappiorajansa ja sen saavuttaessaan toiminto realisoi tappion automaattisesti. Riskiä voidaan tämän lisäksi hallita panostamalla jokaiseen tehtävään kauppaan vain pieni osa pääomasta. (Lepikkö 2020, 54–59.)

5 Tutkimuksen toteutus

5.1 Aineiston kerääminen

Kvantitatiivista eli määrällistä tutkimustapaa käytetään silloin, kun tutkimusaineiston koko on suuri. Keskeisiä asioita määrällisessä tutkimuksessa ovat johtopäätökset, numeraalinen mittaaminen ja tilastollinen analysointi. Tarkoituksena on selvittää riippuvuuksia tutkittavien asioiden välillä ja yrittää yleistää tuloksia suurempaan joukkoon. Tuloksia voidaan havainnollistaa taulukoiden ja numeroiden avulla. Tutkimustapa näyttää nykyisen tilanteen, mutta ei havainnollista tarpeeksi syitä tilanteeseen. (Heikkilä 2014, 15.)

Kyselytutkimus on tehokas tapa kerätä tietoa laajalta joukolta ja aineisto tutkimukseen kerätään kyselylomakkeen avulla. Internetkyselyn hyviä puolia ovat nopeus, tehokkuus ja vastaajan nimen salassa pitäminen. Internetin kautta tehdyssä kyselyssä on kuitenkin ongelmallisuuksia. Avoimiin kysymyksiin voidaan helposti jättää vastaamatta, vastausten tarkkuus voi olla kyseenalainen ja mahdollisuus väärinkäsityksiin on olemassa. Lisäksi kohdejoukon valinta vaikuttaa vastausprosenttiin. (Heikkilä 2014, 17–18.)

Tutkimuksessa käytettiin yksinkertaista satunnaisotantaa. Tällöin jokaisella jäsenellä perusjoukossa on yhtä iso todennäköisyys joutua otokseen. (Heikkilä 2014, 34.) Internetin välityksellä tehtävässä kyselyssä edustavan otoksen saaminen on kuitenkin haasteellista ilman kunnollisia yhteyksiä tutkittaviin. Edustavan otoksen saaminen on helpompaa, jos tiedon tutkimuksesta saa tutkittaville sähköpostiosoitteiden tai sosiaalisen median kautta. (Heikkilä 2014, 67.)

Aineisto tutkimukseen kerättiin Google Forms-ohjelmassa tehdyllä kyselylomakkeella, joka laitettiin jakoon 13. syyskuuta 2021 Facebookin Sijoituskerho-ryhmässä. Kyselyn julkaisuhetkellä ryhmässä oli noin 105 000 jäsentä. Tutkimuksen luotettavuuden kannalta haluttiin tutkia mahdollisimman monipuolista joukkoa suomalaisia sijoittajia ja sen takia tutkimuskohteeksi valikoitui Sijoituskerho. Ryhmässä on paljon eri ikäisiä sijoittajia erilaisilta kokemustasoilta ja ryhmän tavoitteena on käydä avoimesti keskustelua sijoittamisesta. Sijoituskerhoon pääsevät kaikki sijoittamisesta kiinnostuneet henkilöt. Sijoituskerhon jäsenrakenteesta ei ole tarkempaa tietoa, koska vain kyseisen ryhmän ylläpitäjä pääsee näihin tietoihin käsiksi.

Kyselylomakkeessa kysyttiin ikää, sukupuolta ja tulotasoa, jotta analysoinnissa saadaan muodostettua mahdollisia päätelmiä demografisten tekijöiden suhteesta sijoitusstrategioihin ja sijoittamisen muihin seikkoihin. Kysely oli vastaajille avoin 14 päivän ajan, ja se sisälsi 17 strukturoitua kysymystä ja yhden avoimen kysymyksen. Strukturoidut

kysymykset liittyivät sijoitusstrategioihin ja muihin sijoittamisen seikkoihin. Avoimella kysymyksellä oli tarkoitus selvittää sijoittajien käyttäytymistä koronapandemian aikana.

Avoimessa kysymyksessä vastausvalintoja ei rajoiteta millään tavalla ja avointa kysymystä käytetään, kun vastausvaihtoehtoja ei voida määrittää etukäteen. Jos avointa kysymystä käytetään kyselytutkimuksessa, sitä usein rajataan jotenkin ohjaamaan vastaajaa tiettyyn suuntaan. Avoimen kysymyksen vastauksia on työteliäs käsitellä, mutta ne voivat antaa täysin uutta informaatiota. (Heikkilä 2014, 47–48.)

Strukturoidut kysymykset ovat suljettuja kysymyksiä, joissa on rajatut vastausvaihtoehdot. Strukturoitujen kysymysten etuna on tilastollisen käsittelemisen helppous ja vastausten virheiden torjunta. (Heikkilä 2014, 49.)

5.2 Aineiston analysoiminen

Kyselyn vastaukset sai ladattua Google Forms-ohjelmasta CSV-tiedostomuodossa. Vastausten analysoimisessa hyödynnettiin datan käsittelyssä hyödynnettäviä Excel- ja Tableau-ohjelmia. Ohjelmissa käytettiin datan suhteen suodatuksia, joilla saatiin näkyviin erilaisia tuloksia ja tehtyä johtopäätöksiä. Excel-ohjelman Pivot-taulukoinnilla saatiin yhdistettyä erilaisia tutkittavia tekijöitä ja muodostettua opinnäytetyössä tarvittavia kuviota havainnollistamaan tuloksia.

Kyselyssä oli yksi avoin kysymys monivalintakysymysten lisäksi. Avoimeen kysymykseen tulleet vastaukset käsiteltiin manuaalisesti ja kerättiin mahdolliset yhteneväisyydet, jotta johtopäätösten tekeminen onnistuisi. Yhtenevät vastaukset lajiteltiin karkeasti erilaisiin kategorioihin, joiden avulla saatiin tehtyä tarvittavat päätelmät sijoituskäyttäytymisestä koronapandemian aikana.

6 Tutkimustulokset

Kyselyyn vastasi yhteensä 420 Sijoituskerho-ryhmän jäsentä 14 päivän aikana. Kyselyn vastaajamääriä havainnoidaan lukuina ja prosentteina. Lisäksi kaavioita on käytetty havainnollistamaan vastausten jakautumista.

Taustakysymyksissä 1, 2 ja 3 kartoitettiin sijoittajien demograafisia tekijöitä kuten sukupuolta, ikää ja tulotasoa. Taustakysymykset auttoivat myöhemmässä vaiheessa tunnistamaan sijoittamisen trendejä suhteessa demografisiin tekijöihin.

Ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin vastaajan sukupuolta. Vastaajista 317 eli 75,5 % oli miehiä ja loput 103 eli 24,5 % oli naisia. Miehiä oli siis selvä enemmistö ja muun sukupuolisia vastaajia ei ollut lainkaan. Sukupuolijakauma korreloi osittain 2. luvussa mainitun suomalaisten osakeomistajien sukupuolijakauman kanssa.

Toisessa kysymyksessä kartoitettiin vastaajan ikää ja kyselyyn saatiin edustajia kaikista ikäluokista. Taulukossa 1 näkyy kyselyyn vastanneiden ikäjakauma vastaajien lukumääränä ja prosentteina.

Ikäryhmä	Vastaajien lkm	Prosentti
alle 25v	141	33,57 %
25-30v	82	19,52 %
30-40v	95	22,62 %
40-50v	48	11,43 %
yli 50v	54	12,86 %
Kaikki yhteensä	**420**	**100,00 %**

Taulukko 1. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma (n=420)

Eniten vastaajia oli alle 25-vuotiaissa, joita oli 141 eli 33,6 % vastaajista. Toiseksi eniten oli 30–40-vuotiaita, joita oli 95 eli 22,6 % vastaajista. Kolmanneksi suurin ikäluokka oli 25–30-vuotiaat 82 vastaajalla eli 19,5 % vastaajista. Neljäntenä oli 12,9 % vastaajista käsittävä yli 50-vuotiaiden ikäluokka 54 vastaajalla. Pienin ikäluokka oli 40–50-vuotiaat 48 osallistujalla, joka on 11,4 % vastaajista.

Alle 25-vuotiaissa oli eniten vastaajia luultavasti sen takia, että kysely julkaistiin sosiaalisen median palvelu Facebookissa. Tuohon ikäryhmään kuuluvat ihmiset ovat sukupolvea, jotka kasvoivat internetin ja sosiaalisen median yleistyessä. On sen takia hyvin paljon todennäköisempää, että he käyttävät sosiaalista mediaa aktiivisesti ja osallistuvat kyselyyn. Taulukosta 1 voidaan nähdä, kuinka vastaajien lukumäärä pienenee siirtyessä vanhempiin ikäryhmiin.

Kolmannessa kysymyksessä selvitettiin vastaajien kuukausittaisia bruttotuloja. Yksi vastaajista jätti kysymyksen välistä, joten vastaajia tähän kysymykseen kertyi 419 kappaletta. Kuviossa 6 on nähtävillä kyselyyn vastanneiden kuukausittaisten bruttotulojen jakautuminen.

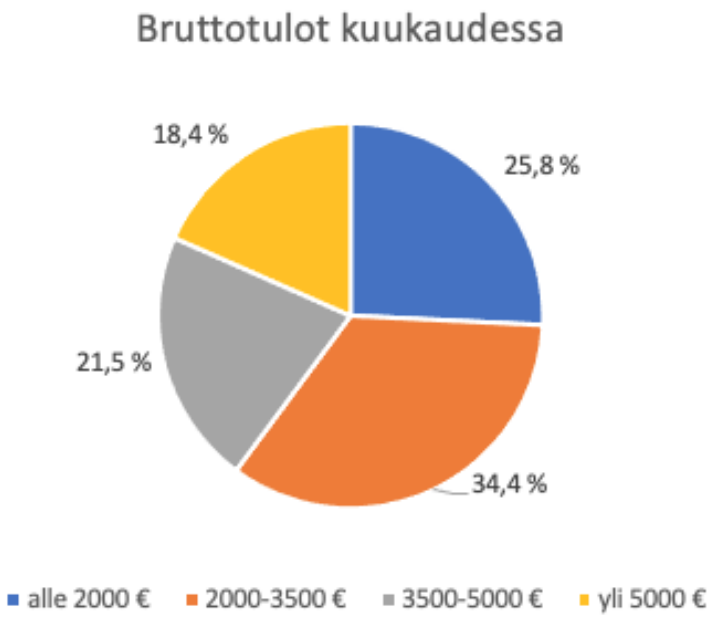

Kuvio 6. Kuukausittaiset bruttotulot vastanneiden välillä (n=419)

Enemmistö kuului 2 000–3 500 € luokkaan 34,4 prosentin osuudella. Seuraavaksi suurin luokka oli alle 2 000 € 25,8 prosentin osuudella. Tämän jälkeen tuli 3 500–5 000 € luokka 21,5 prosentin osuudella. Loput 18,4 prosenttia vastanneista tienasivat yli 5 000 €.

Kuviosta nähdään, että kuukausittaisten bruttotulojen osuudet olivat melko tasaiset vastaajien välillä. Tuloluokista 2000–3500 € ja alle 2000 € olivat suurimmat. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että suurin osa vastaajista oli alle 25-vuotiaita. Monella alle 25-vuotiaalla voi olla opiskelut vielä kesken, mikä vaikuttaa heidän tuloihinsa. Usea tuohon ikäluokkaan kuuluva opiskelija elää pelkän asumistuen, opintotuen ja säästöjen varassa.

Kysymyksissä 4, 5 ja 6 tavoitteena oli kartoittaa vastanneiden kokemustasoa sijoittamisessa, sijoittamisen suunnitelmallisuutta sekä markkinoiden seurannan aktiivisuutta. Neljännessä kysymyksessä kysyttiin, kuinka kauan vastaajat ovat sijoittaneet. Kuviossa 7 nähdään vastaajien sijoitushistorian prosentuaaliset osuudet havainnollistettuna.

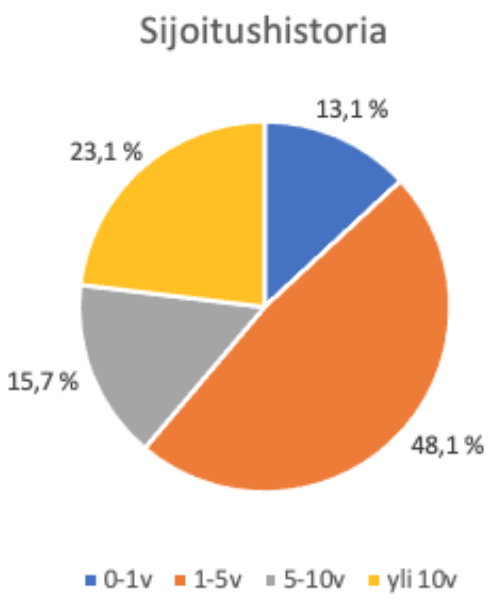

Kuvio 7. Vastaajien sijoitushistoria (n=420)

Melkein puolet vastaajista olivat sijoittaneet 1–5 vuotta. Yli 10 vuotta sijoittaneita oli 23,1 % eli melkein neljäsosa. Vähäisimpänä olivat 5–10 vuotta sijoittaneet 15,7 %:n osuudella ja 0–1 vuotta sijoittaneet 13,1 %:n osuudella. Suurin osa vastaajista oli sijoittanut 1–5 vuotta. Tällä on todennäköisesti korrelaatiota sen kanssa, että alle 25-vuotiaat sijoittajat ovat vastanneet kyselyyn eniten.

Viidennessä kysymyksessä selvitettiin, olivatko vastaajat tehneet sijoitussuunnitelmaa. Kolme vastaajaa jätti tämän kysymyksen välistä eli vastaajia tähän kohtaan oli 417 kappaletta. Kysymyksen tulokset olivat hyvin tasaiset. Vastaajista 52,3 % eivät olleet tehneet sijoitussuunnitelmaa ja 47,7 % oli tehnyt. Tulokseen saattoi vaikuttaa se, että sijoitussuunnitelma terminä jättää paljon tulkinnanvaraa. Vastaus riippuu siitä, millaiseksi henkilö itse mieltää sijoitussuunnitelman. Joidenkin mielestä sijoitussuunnitelma voi olla monisivuinen teksti, joillekin se voi olla muistiinpanojen tekemistä ja omien sijoittamispäätösten reflektointia.

Kuudenteen kysymykseen vastasi 419 henkilöä ja siinä kysyttiin, seuraavatko vastaajat markkinoita aktiivisesti. Vastaajista 80 % eli neljä viidesosaa vastasi myönteisesti ja 20 % eli viidesosa vastasi kielteisesti. Vastaukset todennäköisesti korreloivat vastaajien sijoituskohteiden kanssa. Jotkut sijoituskohteet, kuten indeksirahastot, vaativat hyvin vähän aktiivista markkinoiden seuraamista, kun taas osakesijoittamisessa vaaditaan sitä hyvin paljon. Vaikutusta tuloksiin on ollut myös todennäköisesti sillä, että kysely julkaistiin Facebookin Sijoituskerho -ryhmässä, jonka jäsenet ovat aktiivisia sijoittajia.

Kysymyksillä 7 ja 8 pyrittiin saamaan sijoittajilta tietoa heidän käyttämistään sijoituskohteista. Tarkastelussa olivat rahastot ja korkosijoitukset ja eri tekijöiden vaikutukset niihin. Seitsemännessä kysymyksessä vastaajia pyydettiin valitsemaan rahastotyypit, joihin he sijoittivat. Vastauksia tähän monivalintakysymykseen kertyi 418 kappaletta. Kuviossa 8 on havainnollistettu rahastotyyppien valintoja.

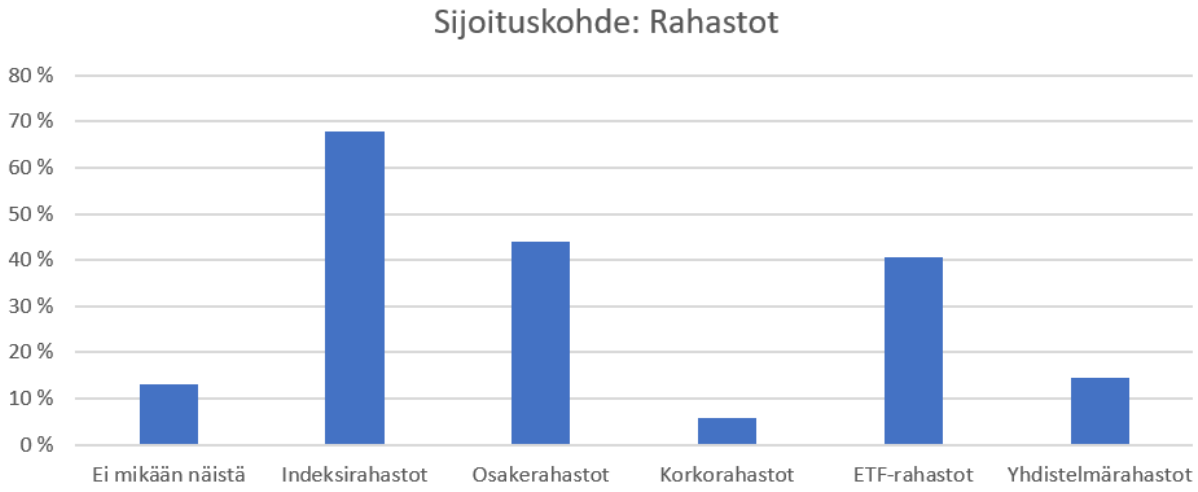

Kuvio 8. Sijoittajien suosimat rahastotyypit (n=418)

Suosituin rahastotyyppi oli indeksirahasto 67,9 %:n osuudella. Osakerahastoihin sijoitti 44 % vastaajista. ETF-rahastoissa oli sijoituksia 40,7 %:lla vastaajista. Yhdistelmärahastoihin sijoitti 14,6 % vastaajista. Vähiten sijoitettiin korkorahastoihin 5,7 %:n osuudella. Vastaajista 13,4 % ei sijoittanut rahastoihin. Kuviosta 8. nähdään, erot eri rahastotyyppien välillä ovat hyvin isot. Suuri määrä vastaajista sijoitti indeksirahastoihin, kun taas hyvin pieni osa korkorahastoihin. Todennäköisesti eri demografisilla tekijöillä on vaikutus tuloksiin. Kuviossa 9 tarkastellaan iän vaikutusta rahastotyyppien valinnassa.

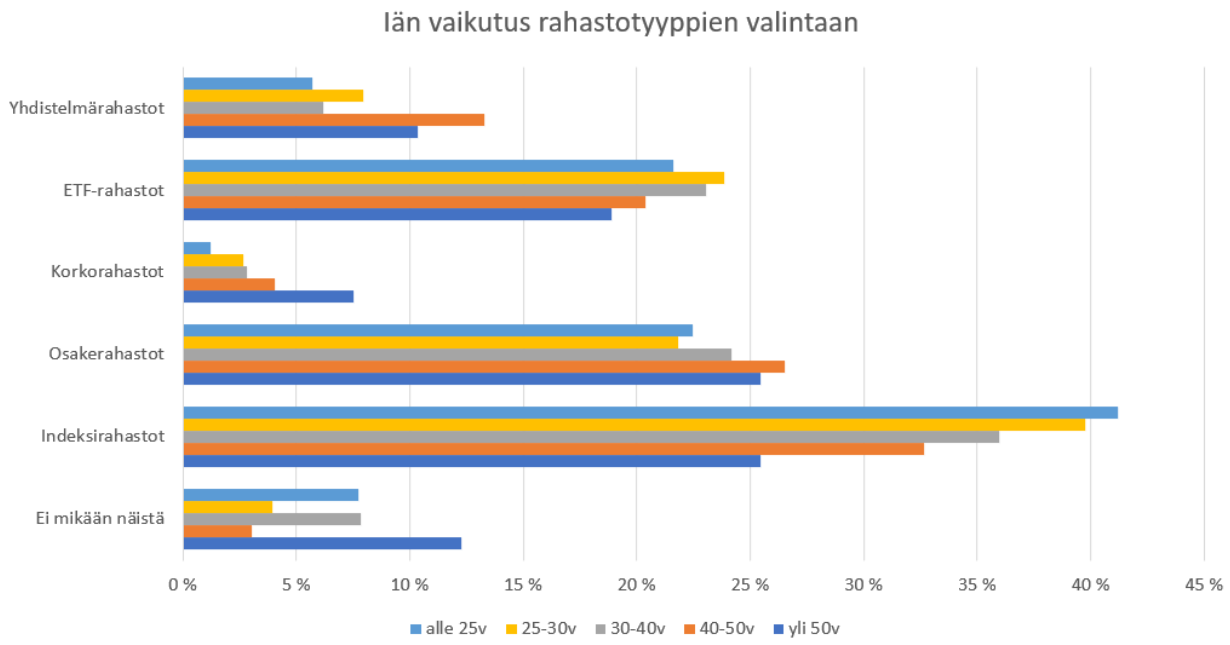

Kuvio 9. Iän vaikutus rahastotyyppien valintaan (n=418)

Edeltävästä kuviosta voidaan huomata, että indeksirahastot ovat enemmän nuorempien sijoittajien suosiossa. Ikäluokkien kasvaessa nähdään selkeästi indeksirahastoihin sijoittavien määrän lasku. Tämä voisi selittyä sillä, että indeksisijoittaminen on pitkäjänteistä. Nuoremmat sijoittajat voivat suosia pitkäjänteistä ja vähäriskistä, kun taas monella vanhemmista sijoittajista on halu saada nopeaa tuottoa ja ottaa enemmän riskiä. Tätä teoriaa puoltaa se, että yli 50-vuotiaissa on eniten vastaajia, jotka eivät sijoita rahastoihin ollenkaan. Rahastot ovat yleensä pitkän aikavälin sijoituksia.

Sukupuolten välillä olennaisimmat erot olivat yhdistelmä- ja ETF-rahastoissa. Naisista noin 16 % sijoitti yhdistelmärahastoihin, kun taas miehistä niihin sijoitti noin 5 %. Mahdollinen syy tälle erolle voi olla se, että naiset sijoittavat enemmän korkosijoituksiin kuin miehet. Yhdistelmärahastot sisältävät osake- ja korkosijoituksia. Miehistä noin 24 % sijoitti ETF-rahastoihin, kun taas naisista niihin sijoitti 17 %.

Kahdeksas kysymys kartoitti sitä, millaisiin korkosijoituksiin vastaajat sijoittavat. Tähän monivalintaan vastasi 384 henkilöä. Kuviossa 10 nähdään eri korkosijoitusten yleisyys vastaajien keskuudessa.

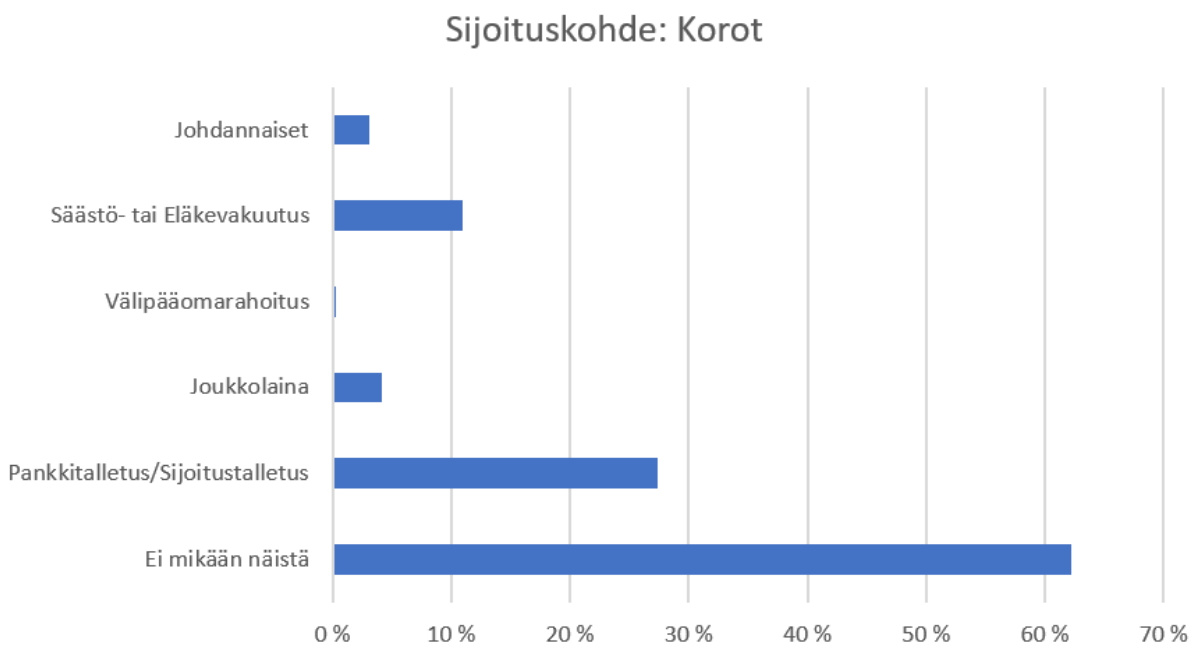

Kuvio 10. Sijoittajien suosimat korkosijoitukset (n=384)

Suurin osa ei sijoittanut korkosijoituksiin. Vastaajista 62,8 % valitsivat vaihtoehdon ''ei mikään näistä''. Suosituin korkosijoitus oli pankkitalletus/sijoitustalletus 27,3 %:n osuudella. Toiseksi suosituin sijoituskohde oli säästö- tai eläkevakuutukset 10,9 prosentin osuudella. Joukkolainoihin sijoitti 4,2 % vastaajista ja johdannaisiin 3,1 %. Vain yksi vastaaja sijoitti välipääomarahoitukseen.

On yllättävää, että vain noin neljäsosa valitsi pankkitalletuksen/sijoitustalletuksen, vaikka se on yleisin kotitalouksien rahoitusvarallisuuden kohde Suomessa. Pankkitalletus on rahan tallettamista käyttö- tai määräaikaistileille. Todennäköisesti moni vastaajista on ymmärtänyt kyseisen kohdan väärin tai sivuuttanut vastausvaihtoehdon kokonaan.

Kuviossa 11 käsitellään iän vaikutusta korkosijoitusten valintaan. Tarkoituksena oli selvittää ja vertailla ikäjakaumaa korkosijoituksissa kokonaisuudessaan.

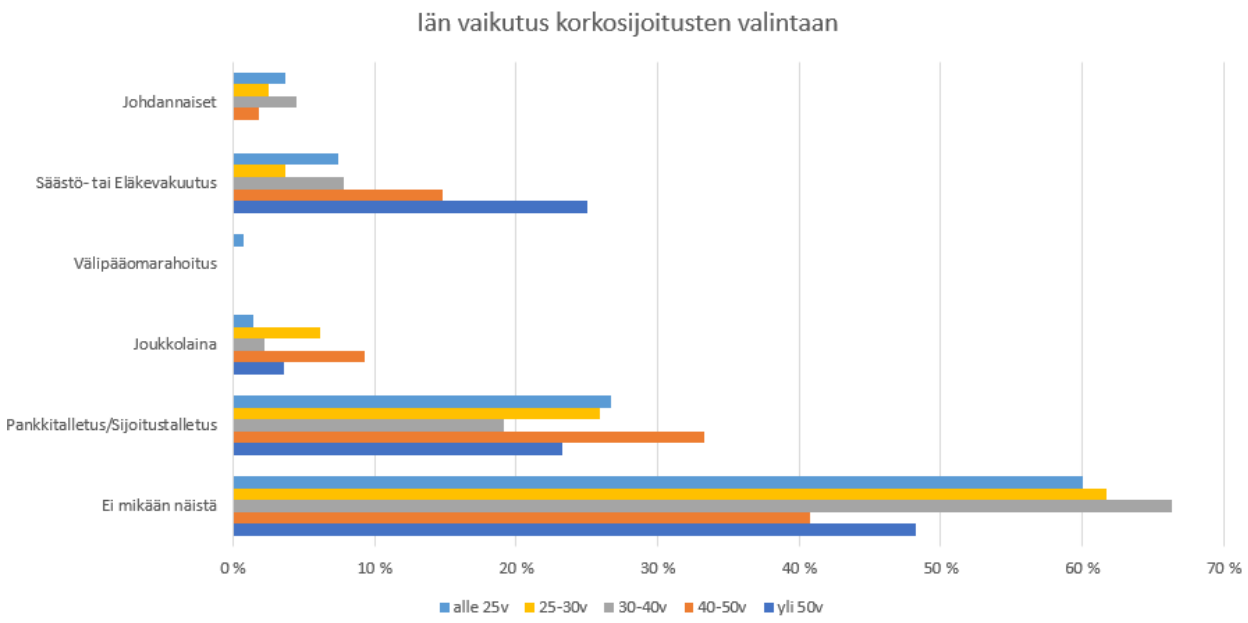

Kuvio 11. län vaikutus korkosijoitusten valintaan (n=384)

Kuviosta 11 voidaan huomata, että säästö- tai eläkevakuutuksiin sijoittavien määrä nousee, kun siirrytään nuoremmista ikäryhmistä vanhempiin. Yli 50-vuotiaista noin 25 prosentilla on säästö- tai eläkevakuutus, kun taas 25–30-vuotiailla on vain noin 4 prosentilla. Syynä tälle voi olla se, että eläkkeelle jäämistä aletaan miettiä kunnolla vasta lähellä eläkeikää. Nuoremmat ikäluokat eivät välttämättä pidä eläkepäivien turvaamista ajankohtaisena, vaikka se tärkeää onkin.

Vastaukset olivat melko samanlaiset sukupuolien välillä. Miehistä 62 % vastasi, että ei sijoita korkosijoituksiin. Naisista vastaavasti 46 % ei sijoittanut korkosijoituksiin. Korkosijoituksiin siis sijoitti 16 % enemmän naisia kuin miehiä.

Kysymyksillä 9 ja 10 pyrittiin selvittämään suoriin osakkeisiin sijoittaneiden määrää ja osakkeiden tyyppiä, joihin vastanneet olivat sijoittaneet. Tarkoituksena oli yhdistää demograafiset tekijät vastauksiin ja luoda selvennystä sijoitusstrategioista liittyen suoriin osakkeisiin.

Yhdeksännessä kysymyksessä kysyttiin, sijoittavatko vastaajat suoriin osakkeisiin. Selvä enemmistö vastasi sijoittavansa niihin. Myönteisesti vastaavia oli 86,9 % ja vastaajista 13,1 % ei sijoittanut suoriin osakkeisiin. Miehistä 89,0 % vastasi sijoittavansa suoriin osakkeisiin ja naisista ilmoitti 80,6 %.

Kymmenes kysymys oli osakesijoittajia varten. Vastaajia siihen kertyi 364 kappaletta. Siinä kysyttiin, minkälaisiin osaketyyppeihin vastaajat sijoittavat. Vaihtoehtoina olivat arvo-osakkeet, kasvuosakkeet ja laatuosakkeet. Osakesijoittajien vastausten jakaantuminen on havainnollistettuna kuviossa 12.

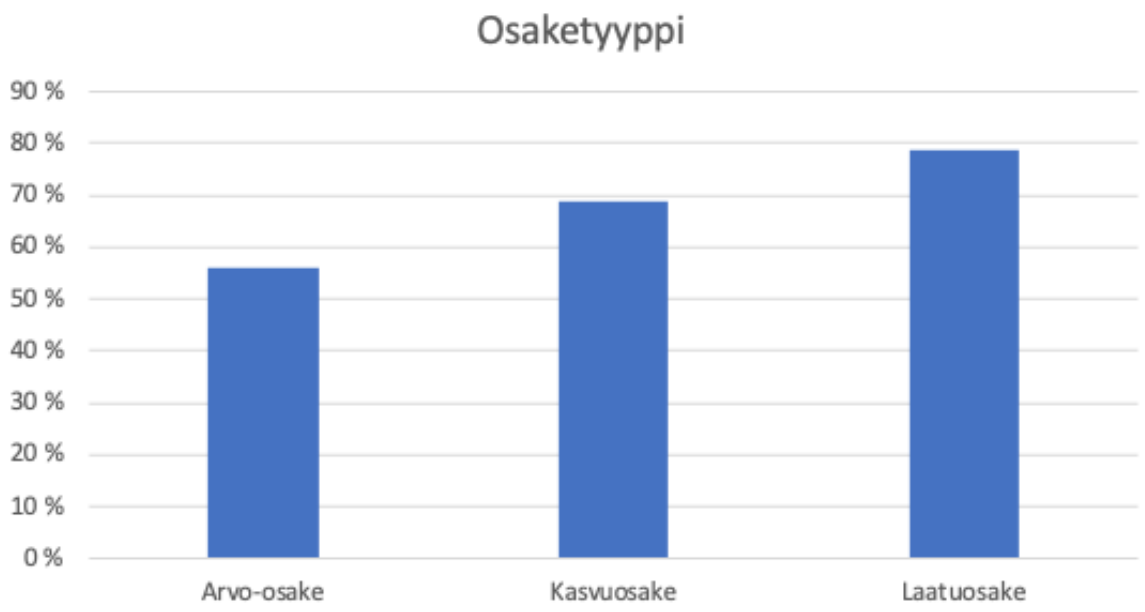

Kuvio 12. Sijoittajien osaketyypit (n=364)

Kuviosta 12 näkee, että laatuosakkeisiin sijoitti 78,6 prosenttia vastanneista ja kasvuosakkeisiin sijoitti 69 prosenttia vastanneista. Sen sijaan arvo-osakkeisiin sijoitti 56 prosenttia.

Arvo-, kasvu- ja laatuosakkeita tarkasteltiin myös tarkemmin yhteydessä sukupuoleen. Kuviosta 13 voi nähdä, että miessijoittajat sijoittavat enemmän arvo- ja kasvuosakkeisiin kuin naissijoittajat. Vastaavasti naiset hiukan enemmän laatuosakkeisiin.

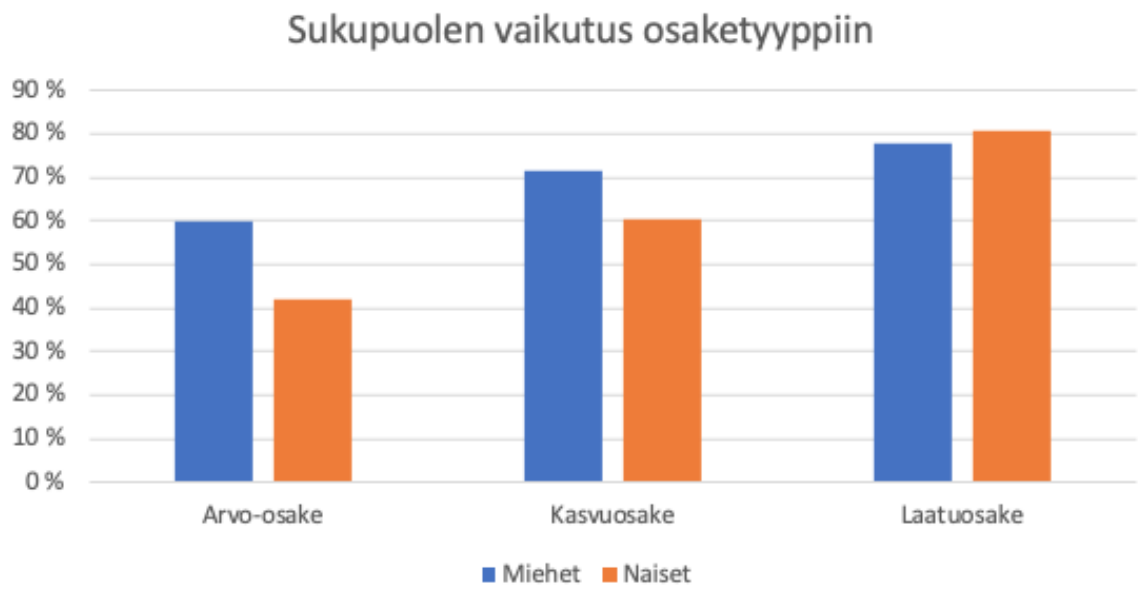

Kuvio 13. Sukupuolen vaikutus osaketyypin valintaan (n=364)

Kuvio 13 osoittaa yhtäläisyyden luvussa 2. esitetyissä tutkimustuloksissa kasvuosakestrategiassa. Tosin 2. luvun tutkimustuloksissa mainitaan myös, että naiset tyypillisesti sijoittivat enemmän arvo-osakkeisiin. Toisaalta laatuosakkeet mielletään turvallisemmiksi sijoituskohteiksi ja tällöin saamamme tulos olisi yhteneväinen 2. luvussa esitetyn teorian kanssa, että naiset ovat varovaisempia osakemarkkinoilla.

Sukupuolen lisäksi haluttiin tarkastella vielä iän vaikutusta osaketyyppiin. Kuviossa 14 kuvataan iän vaikutusta.

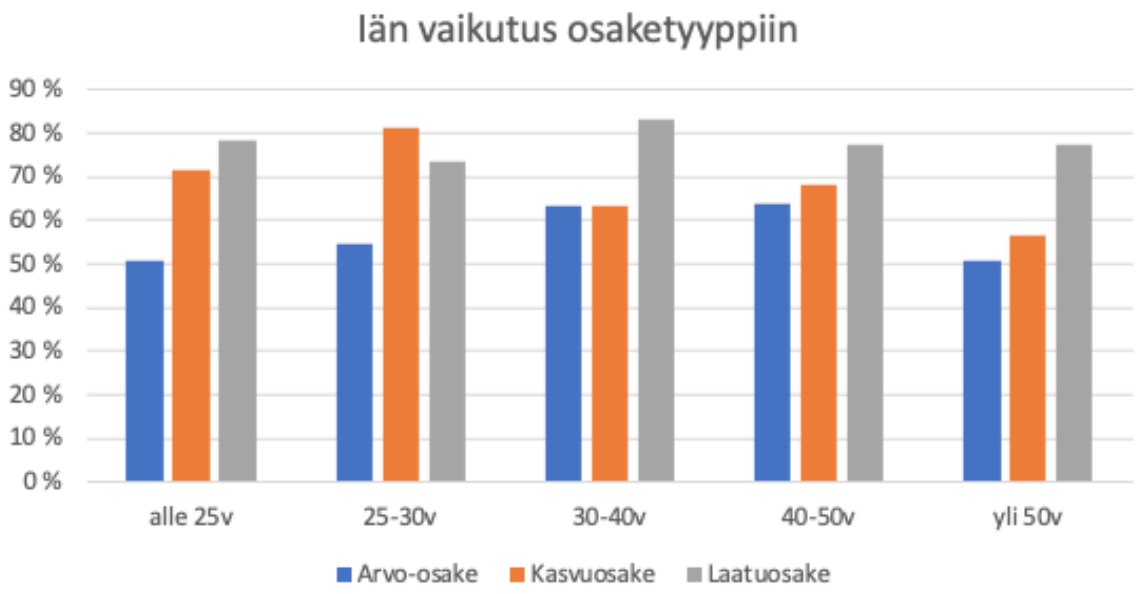

Kuvio 14. Iän vaikutus osaketyypin valintaan (n=364)

Kuviosta 14 voi nähdä, että alle 25-vuotiaiden ja 25–30-vuotiaiden ikäluokissa on tyypillisempää sijoittaa kasvuosakkeisiin enemmän kuin muissa ikäluokissa. Sen sijaan laatuosakkeet korostuvat hieman enemmän vanhemmissa ikäluokissa. Muuten iällä ei ole vaikutusta suuresti osaketyypin valinnassa. Laatuosakkeet ovat melkein jokaisessa ikäluokassa suosituin osaketyyppi.

Kuviossa 15 havainnollistetaan vielä kaikkien kyselyssä olleiden sijoituskohteiden suosiota vastanneiden kesken. Kuhunkin sijoituskohteeseen vastanneiden määrä suhteutettiin kyselyn kaikkien vastanneiden kokonaismäärään.

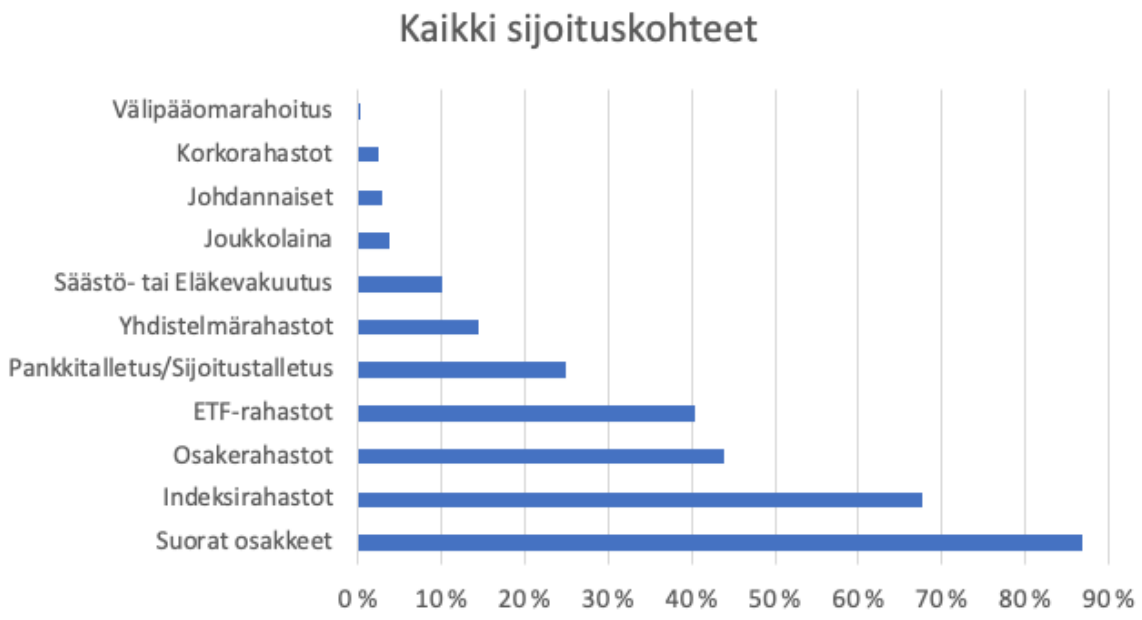

Kuvio 15. Kaikkien sijoituskohteiden suosio vastanneiden kesken (n=420)

Suosituin sijoituskohde vastanneiden kesken oli suorat osakkeet. Rahastot olivat myös suosittuja sijoituskohteita vastanneiden kesken, ja niistä erottautui indeksirahastot suurimpana sijoituskohteena. Pankkitalletukset ja sijoitustalletukset ovat listassa vasta viidenneksi suurimpana sijoituskohteena. Todellisuudessa Suomessa pankkitalletukset ovat suurin yksittäinen kotitalouksien rahoitusvarallisuuden kohde.

Kysymyksissä 11, 12 ja 13 selvitettiin erilaisten osaketyyppien valinnassa käytettäviä kriteereitä. Vastauksista löytyi selkeitä kriteereitä, jotka nousivat muiden yläpuolelle.

Kysymys 11 oli suunnattu niille, jotka vastasivat sijoittavansa arvo-osakkeisiin. Tähän kysymykseen saatiin 219 vastaajaa. Heiltä kysyttiin, miten he määrittävät arvo-osakkeen. Vastausvaihtoehtoina oli alhainen P/E luku, alhainen P/B luku ja korkea osinkotuottoprosentti. Vastaajista 71,7 % piti alhaista P/E lukua arvo-osakkeen kriteerinä. Korkeaa osinkotuottoprosenttia piti kriteerinä 50,2 % vastaajista ja alhaista P/B lukua 36,1 %.

Kysymys 12 oli tarkoitettu kasvuosakkeisiin sijoittaneille ja se keräsi 255 vastausta. Siinä kysyttiin, millä kriteerein he määrittävät kasvuyhtiön. Vaihtoehdot olivat historiallinen liikevaihdon ja tuloksen kasvu, historiallinen osakekohtaisen liikevaihdon ja tuloksen kasvu, ennustettu liikevaihdon ja tuloksen kasvu sekä ennustettu osakekohtaisen liikevaihdon ja tuloksen kasvu. Tulevaisuuden ennustuksia liiketoiminnasta pidettiin tärkeimpänä kriteerinä kasvuyhtiölle. Vastaajista 80 % määrittää kasvuyhtiön ennustetun liikevaihdon ja tuloksen kasvun perusteella ja 41,2 % ennustetun osakekohtaisen liikevaihdon ja tuloksen kasvun

perusteella. Historiallista liikevaihdon ja tuloksen kasvua pitää tärkeänä kriteerinä 30,2 % vastaajista ja historiallista osakekohtaisen liikevaihdon ja tuloksen kasvua 16,9 %.

Kysymyksessä 13 kysyttiin laatuosakkeisiin sijoittajilta, miten he määrittävät laatuyhtiön. Vastaajia kysymykseen saatiin 289 kappaletta. Vastausvaihtoehdot olivat markkina-asema, vakavaraisuus, ROE luku, nettotulos ja kassavirta. Tärkein kriteeri oli selvästi markkina-asema 79,9 %:n osuudella. Vakavaraisuutta piti 70,2 % tärkeänä laatuyhtiön määrittelyssä. Vastaajista nettotulosta pitää kriteerinä 34,3 %, kassavirtaa 33,6 % ja ROE lukua 30,4 %. Yhtiön hyvä taloudenhallinta ja vahva asema kilpailluilla markkinoilla kertovat siis mahdollisesta laatuyhtiöstä.

Kysymykset 14 ja 15 käsittelivät erilaisia hajautuskeinoja markkinoilla. Tavoitteena oli selventää käytettyjä hajautuskeinoja, koska ne ovat yksi osa sijoitusstrategioita. Kysymys 14 käsitteli hajauttamista ja siihen vastasi 415 henkilöä. Vastaajista 86,3 % hajautti sijoituksiaan toimialallisesti. Maantieteellisesti sijoituksiaan hajautti 72,8 %. Vastaajista 5,8 % eivät hajauttaneet toimialallisesti tai maantieteellisesti. Valtaosalla vastaajista on käytössään hajautustavoista molemmat sekä toimialallinen että maantieteellisen hajauttaminen.

Kysymyksessä 15 kysyttiin, kuinka usein vastaajat sijoittavat. Vastaajia kertyi tähän kysymykseen 418 kappaletta. Kuviossa 16 on havainnollistettu vastausten jakautumista.

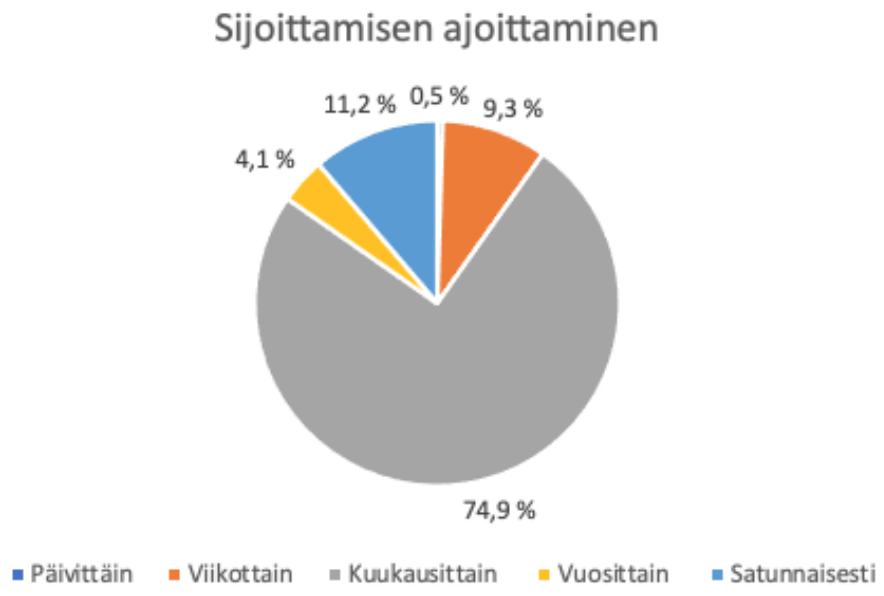

Kuvio 16. Sijoittamisen ajoittaminen (n=418)

Vastaajista 74,9 % eli melkein kolme neljäsosaa vastasi sijoittavansa kuukausittain. Satunnaisesti sijoittajia oli 11,2 %, viikoittain sijoittajia oli 9,3 %, vuosittain sijoittajia oli 4,1

% ja päivittäin sijoittajia oli 0,5 %. Vastaukset viittaavat siihen, että monet säästävät kuukausittain esimerkiksi erilaisiin rahastoihin ja käyttävät mahdollisesti keskiarvostrategiaa. Vastaavasti päiväkaupan tekeminen on todella harvinaista.

Kysymyksissä 16 ja 17 pyrittiin saamaan kokonaiskuvaa vastanneiden sijoittajien ottamasta riskistä markkinoilla ja heidän käsitystään riskistä. Kysymyksessä 16 selvitettiin sijoittajien vuosittaista tuottotavoitetta. Siihen vastasi 415 henkilöä. Kuviossa 17 nähdään sijoittajien vuosittaiset tuottotavoitteet sektoreihin jaoteltuna.

Kuvio 17. Sijoittajien vuosittainen tuottotavoite (n=415)

Vastaajista 41,2 prosenttia vastasi tuottotavoitteekseen 7–9 %, 24,3 prosenttia vastasi tuottotavoitteekseen 5–7 %, 14,7 prosenttia vastasi tuottotavoitteekseen 9–12 % ja vastaajista 16,6 prosenttia vastasi tavoitteeksi yli 12 %. Vähiten vastauksia sai 1–5 % vuosittainen tuottotavoite 3,1 prosentin vastaajamäärällä.

Tuottotavoite perustuu yleensä sijoituksen riskisyyteen. Kuten aikaisemmin selvitettiin kysymyksessä 9, vastaajista selvä enemmistö sijoittaa osakkeisiin. Osakesijoittamisessa on aina riski, että sijoitusten arvo heikkenee. Siksi sijoittajat odottavat osakkeilta myös parempaa tuottoa. Oli siis oletettavissa, että vastaajien tuottotavoitteet ovat korkeat. Suurin osa vastaajista valitsi tuottotavoitteekseen 7–9 %, mikä on hyvin hajautetulle osakesalkulle tyypillinen vuosituotto.

Vastauksissa ei havaittu suuria eroavaisuuksia tulojen tai iän vaikutuksesta tuottotavoitteeseen. Sukupuolen vaikutuksesta tuottotavoitteeseen löydettiin pieniä eroavaisuuksia. Miehistä 20 % vastasi tavoittelevansa yli 12 % vuosittaista tuottoa, kun taas

saman vaihtoehdon naisista valitsi vain 6 %. Muuten eroavaisuudet tuottotavoitteissa olivat vain muutamia prosenttiyksiköitä puolin ja toisin.

Kysymyksessä 17 pyydettiin vastaajia valitsemaan yksi kolmesta vaihtoehdosta, joka kuvaa heitä sijoittajana parhaiten. Vastauksia saatiin tähän kohtaan 418 kappaletta. Sijoittajaprofiilin jakautuminen näkyy kuviossa 18.

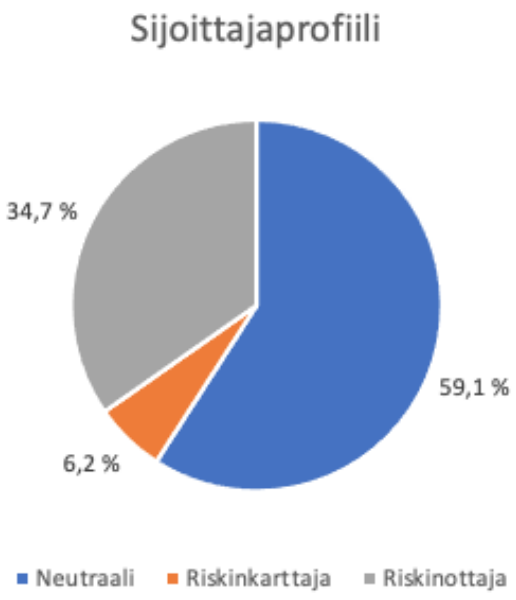

Kuvio 18. Sijoittajaprofiili (n=418)

Vaihtoehdot olivat ''riskinottaja'', ''neutraali'' ja ''riskinkarttaja''. Vastaajista 59,1 % pitää itseään neutraalina sijoittajana. Riskinottajia oli 34,7 % ja riskinkarttajia 6,2 %. Tästä voidaan nähdä, että monet ovat valmiita ottamaan enemmän riskejä saadakseen isompaa tuottoa. Sijoittajien vastauksista pystytään tekemään päätelmiä markkinoiden nykytilanteesta. Tyypillisesti, jos markkinoilla menee hyvin, se näkyy riskinoton kasvamisena. Vastaavasti ihmisistä tulee varovaisempia markkinoiden ollessa huonossa tilanteessa.

Vastauksissa ei havaittu suuria eroavaisuuksia iän tai sukupuolen vaikutuksista sijoittajaprofiiliin. Alle 25-vuotiaat ja 25–30-vuotiaat vastaajat luokittelevat ottavansa vähän enemmän riskiä, kuin vanhemmat ikäluokat. Myös miehet luokittelevat ottavansa hiukan enemmän riskiä kuin naiset. Eroavaisuudet ovat kuitenkin kokoluokaltaan vain muutamia prosenttiyksikköjä.

Vastaukset sijoittajaprofiilista kytkeytyvät jokseenkin sijoittajien vastauksiin vuosittaisessa tuotto-oletuksessa. Riskinkarttajia oli 6,2 % ja vastaavasti pienimmän tuotto-olettaman valinneita sijoittajia oli 3,1 %. Yli 9 prosentin vuotuista tuotto-olettamaa vastasi 31,3

prosenttia vastaajista ja sen voidaan karkeasti katsovan koskevan riskinottajia, joita oli sijoittajaprofiilin mukaan 34,7 prosenttia vastanneista. Neutraaleita sijoittajia oli 59,1 prosenttia ja 5–9 prosentin tuotto-olettaman sijoittajia 65,5 prosentilla voidaan karkeasti katsoa kuuluvan tähän joukkoon.

Kyselylomakkeen viimeisessä kysymyksessä sijoittajilta kysyttiin avoimella kysymyksellä koronapandemian vaikutuksesta heidän käyttäytymiseensä markkinoilla. Avoimista vastauksista kerättiin yhteneväisyyksiä ja vastausten jakaantuminen näkyy kuviossa 19. Kuviossa näkyvä ”Muu” osio on epämääräisiä vastauksia, joita ei voitu luokitella.

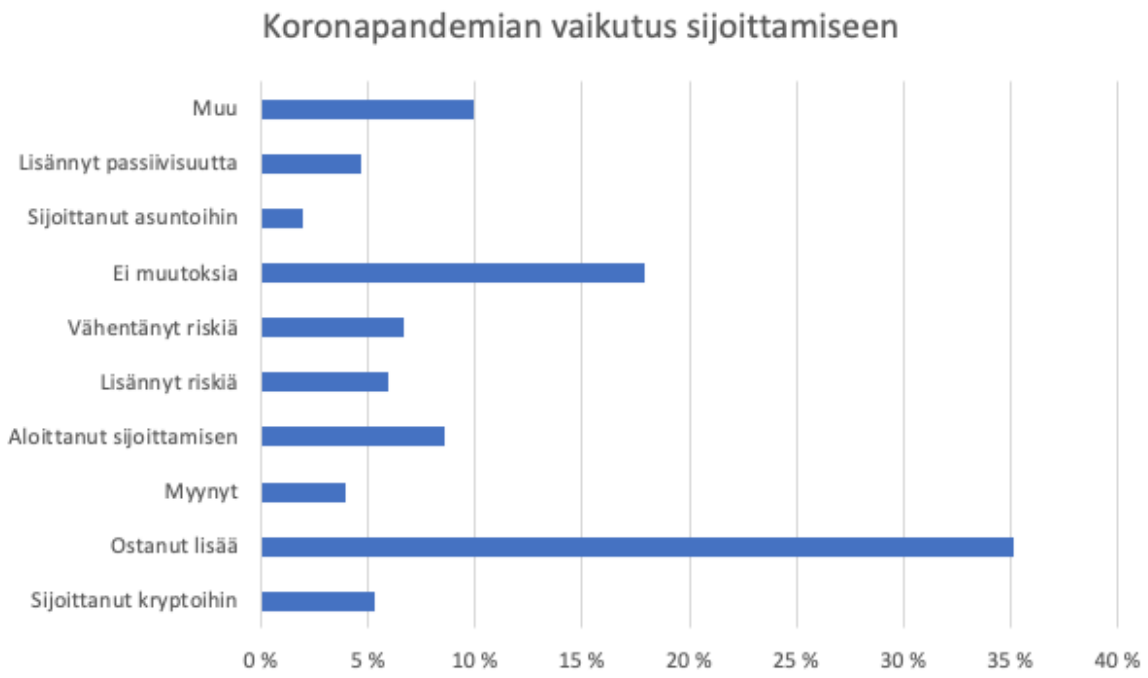

Kuvio 19. Koronapandemian vaikutus sijoittamiseen (n=151)

Vastauksia kysymykseen saatiin 151 kappaletta ja 269 ihmistä jätti vastaamatta. Vastaajista enemmistö eli 35 % kertoi koronapandemian aikana ostaneensa lisää osakkeita, rahastoja tai muita arvopapereita. Toiseksi suurin osuus vastaajista vastasi toimineen markkinoilla samalla tavalla kuin aikaisemminkin eli koronapandemialla ei ollut vaikutusta 18 % vastaajista. Vastauksista huomattiin myös, että 9 % vastaajista oli aloittanut sijoittamisen koronapandemian aikana. Muita toistuvia vastauksia olivat kryptovaluuttaan sijoittaminen, riskien vähentäminen, riskien lisääminen, arvopapereiden myyminen, passiivisuuden lisääminen markkinoilla ja sijoittaminen asuntoihin. Vastauksiin saattoi vaikuttaa se, että koronapandemian aiheuttamasta laskusuhdanteesta pörssissä, on kulunut jo pidempi aika. Markkinatilanne on tällä hetkellä nousujohteinen ja ostojen lisääminen yleisempänä vastauksena voi kertoa enemmän ehkä tämänhetkisestä tilanteesta.

7 Pohdinta

7.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia suomalaisten yksityissijoittajien strategioita sijoittamisessa ja selvittää demografisten tekijöiden mahdollisia vaikutuksia strategian valintaan. Lisäksi opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää suomalaisten sijoituskohteita ja riskinottoa. Sivuaiheena haluttiin tarkastella myös vallitsevan koronapandemian vaikutuksia suomalaisten sijoittajien käyttäytymiseen markkinoilla. Aihe koettiin ajankohtaiseksi, koska sijoittamisen suosio on ollut kasvussa Suomessa ja sijoitusstrategioiden tutkimus on vähäistä nykyisellään. Aiheessa nähtiin myös potentiaalia tulevaisuuden jatkotutkimuksia varten.

Teoriaosuudessa käsiteltiin aikaisempia tutkimuksia sijoittajien käyttäytymisestä markkinoilla ja Suomen ajankohtaista tilastotietoa sijoittajista. Tarkemmassa tarkastelussa olivat myös erilaiset sijoitusstrategiat ja toimintaperiaatteet. Selkeyden lisäämiseksi koettiin hyödylliseksi tarkastella lähemmin myös erilaisten arvopapereiden toimintaa ja ominaisuuksia, koska erilaisissa strategioissa käytetään erilaisia arvopapereita.

Tutkimusosiossa käsiteltiin sijoittajille tehtyä kvantitatiivista kyselylomaketutkimusta, jossa tarkoituksena oli saada selkeitä syy- ja seuraussuhteita erilaisilla sijoitusstrategioille. Perusjoukoksi valikoitui Facebookin Sijoituskerho-ryhmä, jossa on paljon erilaisia sijoittajia. Kysely julkaistiin 14 päivän ajaksi ja vastauksia saatiin ryhmän jäseniltä yhteensä 420. Kyselyn julkaisuhetkellä ryhmässä oli noin 105 000 jäsentä. Tutkimustulokset jakaantuivat suhteellisen tasaisesti erilaisten demograafisten tekijöiden välillä, mutta tuloksista kyettiin havaitsemaan tietynlaisia yhteneväisyyksiä aikaisempien tutkimusten tulosten ja tilastotietojen kanssa.

Suomalaisissa kotitalouksissa sukupuolijakauma pörssiyhtiöiden osakkeiden omistajuuksissa jakaantuu enemmistönä miehille 66 prosentin osuudella. (Euroclear 2021.) Tutkimuksessa vastauksia tuli miehiltä 75,5 prosenttia ja naisilta 24,5 prosenttia. Tutkimuksen sukupuolijakauma siis korreloi jokseenkin aikaisemman tilastotiedon kanssa.

Suosituin sijoituskohde suomalaisilla sijoittajilla oli suorat osakkeet. Todellisuudessa pankkitalletukset ovat Suomessa yleisin kohde jakaa rahoitusvarallisuutta, mutta kyselyssä se oli vasta viidenneksi suosituin kohde. Luultavasti vastaajat eivät ymmärtäneet vastausvaihtoehtoa tai eivät mieltäneet sitä sijoituskohteeksi. Suorien osakkeiden jälkeen suosituimmat sijoituskohteet olivat järjestyksessä indeksirahastot, osakerahastot ja ETF-rahastot.

Suorista osakkeista suosituin vaihtoehto oli laatuosakkeet ja toiseksi suosituin oli kasvuosakkeet. Vähiten vastauksia sai arvo-osakkeet. Tulokset olivat kuitenkin keskenään suhteellisen tasaiset. Miehet valikoivat naisia enemmän arvo- ja kasvuosakkeita, kun taas naiset valikoivat miehiä enemmän laatuosakkeita. Nuoret ikäluokat myös sijoittivat enemmän kasvuosakkeisiin. Tutkimustulokset ovat jokseenkin linjassa Ruotsissa tehdyn tutkimuksen kanssa, jossa havaittiin, että kasvuosakkeisiin sijoittavat tyypillisesti miehet ja nuoret ikäluokat. (Betermier ym. 2017, 6–7.)

Tuloksissa havaittiin myös, että naiset sijoittivat tyypillisesti enemmän turvallisemmiksi miellettyihin sijoituskohteisiin. Tällaisia olivat muun muassa indeksirahastot, yhdistelmärahastot ja erilaiset matalatuottoiset korkosijoitukset. Miehet sen sijaan valitsivat vähän enemmän suoria osakkeita ja ETF-rahastoja. Iän perusteella taas nuoremmat sijoittivat enemmän rahastoihin ja vanhemmat korkosijoituksiin.

Riskin suhteen havaittiin, että miehet vastasivat naisia enemmän pitävänsä itseään riskinottajana. Myös nuoremmat sijoittajat vastasivat enemmän olevansa riskinottajia. Sijoittajasentimentti yleisesti painottui pääosin neutraaliin ja riskialttiiseen käyttäytymiseen, joka kertoo luultavasti markkinoiden nykyisestä trendistä.

Vastaukset korreloivat aikaisempien tutkimusten kanssa. Naiset uskovat enemmän markkinoiden riskialttiuteen, kuin miehet. Tällöin miehet sijoittavat enemmän osakkeisiin ja ottavat enemmän riskiä. Erot sukupuolien välillä näkyvät vaikka huomioon otettaisiin esimerkiksi tuloerot. (Jacobsen ym. 2014, 648–649.) Tutkimuksessa havaittiin eroja enemmän sukupuolen tai iän välillä, kuin esimerkiksi eroja erilaisten tuloluokkien suhteesta sijoittamiskäyttäytymiseen.

Sijoitussuunnitelma määrittää pitkälti sijoittajan käyttämän strategian. Suunnitelmassa käydään läpi sijoittajan talous, horisontti, riskinsieto, osaaminen ja tavoitteet. (Sijoittaja.fi 2020.) Kyselyyn vastanneista noin puolet vastasivat, että he eivät ole tehneet sijoitussuunnitelmaa. Sijoitussuunnitelman voi kuitenkin käsittää monella tavalla ja vastaukset ovat voineet sen takia jakaantua tällä tavalla. Sijoitussuunnitelman puutteellisuus voi myös liittyä vastanneiden suhteellisen pieneen sijoituskokemukseen. Lähes puolet kyselyyn vastanneista ilmoitti kokemuksen sijoittamisesta rajoittuvan 1–5 vuoteen.

Vastauksista pystyttiin päättelemään, että suurimmalla osalla vastaajista on käytössään yhdistelmä erilaisia sijoitusstrategioita sen sijaan, että sijoittaja luottaisi vain yhteen strategiaan ja toimimiseen. Luultavasti tällainen hybridimalli on osa riskienhallintaa ja pyrkimys hajauttaa varallisuutta useaan sijoituskohteeseen. Yleisimmät sijoitusstrategiat olivat laatu-, kasvu- ja arvostrategia yhdistettynä indeksi- tai rahastosijoittamiseen.

Kuitenkin sijoittamisen ajoittamista tutkiessa huomattiin, että kolme neljäsosaa vastanneista sijoittivat kuukausittain. Tämä puoltaisi sitä tulkintaa, että valtaosalla vastaajista on sijoittamisessa käytössään mukana jonkinlainen versio keskiarvostrategiasta, jossa sijoitetaan säännöllisin väliajoin. Usein sijoittaminen näissä tapauksissa tapahtuu kuukausisäästämisen kautta johonkin indeksiin tai rahastoon.

Viimeisenä aiheena tutkittiin koronapandemian vaikutusta sijoittajien käyttäytymiseen markkinoilla. Toistuvista vastauksista pystyttiin tekemään karkea kategorisointi vastausten luokittelemiseksi. Suosituin vastaus käyttäytymisen muutoksessa oli ostaa lisää arvopapereita markkinoiden romahtaessa. Toiseksi yleisin vastaus oli pysytellä nykyisessä strategiassa ja olla tekemättä mitään tavanomaisesta poikkeavia liikkeitä markkinoilla. Tällainen vaatii kylmähermoisuutta ja viestii siitä, että sijoittajalla on jonkinlainen sijoitussuunnitelma ja strategia, minkä mukaan hän pystyy toimimaan vaikeassakin markkinatilanteessa. Todella moni myös vastasi aloittaneensa sijoittamisen koronan takia ja tämä voi johtua siitä, että ajoittain on uutisoitu paljon sijoittamisesta ja sen mahdollisuuksista. Toisaalta pahimmasta koronapandemian markkinaromahduksesta on jo toivuttu ja markkinat ovat olleet nousussa, mikä itsessään voi vääristää sijoittajien antamia vastauksia sijoittamisen muutoksiin ja antaa toisenlaisen kuvan.

Opinnäytetyön tavoitteissa onnistuttiin ja saatiin luotua ajankohtaista tutkimustietoa suomalaisten sijoitusstrategioista ja käyttäytymisestä markkinoilla. Tutkimuskysymyksiin saatiin kattavasti vastattua ja analysoitua mahdollisia yhteyksiä demograafisiin tekijöihin.

7.2 Kehitysehdotukset

Sijoittamisen suosio on jatkuvassa kasvussa Suomessa ja on hyödyllistä tuottaa jatkossakin ajankohtaista tutkimustietoa suomalaisille sijoittajille erilaisista sijoitusstrategioista ja sijoituskäyttäytymisestä markkinoilla. Tutkimusta voidaan kehittää moneen suuntaa esimerkiksi tarkastelemalla yksittäisiä sijoitusstrategioita tarkemmin. Myös tutkimuskysymysten tarkempi rajaus voi luoda monenlaisia vaihtoehtoja tulevaisuuden jatkotutkimuksille.

Tutkimusta sijoitusstrategioista voidaan kehittää jatkossa parantamalla tuotetun tiedon kokonaisluotettavuutta. Perusjoukon tai otantamenetelmän valinta voitaisiin toteuttaa erilaisella tavalla seuraavissa tutkimuksissa. Vastausprosentin kasvattaminen parantaa myös tutkimuksen tulosten luotettavuutta. Liian pieni otoskoko tässä tutkimuksessa ei riittänyt tarpeeksi vahvojen johtopäätösten tekemiseen.

Kyselomakkeen kysymysten erilainen muotoilu voi antaa myös tarkempia tuloksia tutkimuksessa. Kysymyksissä käytettiin paljon sijoittamiseen liittyvää sanastoa ja termejä

eli vastaajien väärinymmärrykset olivat siis mahdollisia. Lisäksi vastausvaihtoehdot olivat rajalliset, jolloin ei saatu tutkittua kaikkia mahdollisia vastausvaihtoehtoja. Avoimet kysymykset voivat parantaa tarkkuutta, mutta silloin aineiston käsittely ja tulkitseminen on hankalampaa.

Tutkimuksessa tutkittiin myös sivuaiheena koronan vaikutusta sijoittamiskäyttäytymiseen ja strategioihin. Aihetta pystyy jalostamaan jatkossa tarkempaan suuntaan ja tekemään siitä itsenäisen tutkimuksen. Pandemian tarkempi tutkiminen antaisi sijoittajille lisää tietoa käyttäytymisestä markkinoilla laskusuhdanteissa tai kansainvälisissä kriiseissä.

7.3 Reliabiliteetti ja validiteetti

Validiteetti eli tutkimuksen pätevyys tarkoittaa tutkimusmenetelmän kykyä mitata sitä, mitä tutkimuksessa oli tarkoituksena mitata. Tutkimuksen validiteetti varmistetaan etukäteen tarkalla suunnittelulla ja tiedonkeruulla. Kyselylomakkeen kysymysten tulisi kattaa tutkimusongelma kokonaan. Tutkimuksen pätevyyttä edesauttavat mitattavien käsitteiden, muuttujien ja perusjoukon määrittely. Pätevyyttä lisäävät myös korkea vastausprosentti ja edustava otos. (Heikkilä 2014, 27.)

Tutkimuksen kyselylomake vastasi kaikkiin tutkimuskysymyksiin ja lomake oli rakennettu vastaajalle mahdollisimman helpoksi. Muutamissa kysymyksissä lisättiin selitteitä lisäämään vastaajan ymmärrystä käytetyistä termeistä. Kyselylomakkeesta saatiin hyvää palautetta sen selkeyden ja vastaamisen nopeuden ansiosta. Tiedon kerääminen suunniteltiin etukäteen ja kyselylomakkeen toimivuus kokeiltiin useaan kertaan. Selitteitä termeistä olisi voinut lisätä vielä enemmän luomaan selkeyttä vastaajille, mutta se olisi samalla myös epäselkeyttänyt lomakkeen rakennetta ja tehnyt siitä vaikeasti luettavan.

Vastauksista nähtiin, että vastaajilta oli jäänyt huomioimatta pankkitalletus vastausvaihtoehtona korkosijoituskohteissa. Tällöin vastaukset sen osalta eivät pitäneet paikkaansa, koska todellisuudessa pankkitalletus on Suomessa yleisin kotitalouden rahoitusvarallisuuden kohde. Nyt tutkimuksessa pankkitalletus oli vasta viidenneksi yleisin sijoituskohde. Voidaan siis olettaa, että vastaavanlaisia vastausvirheitä voi löytyä muissakin sijoituskohteissa.

Reliabiliteetti eli tutkimuksen luotettavuus tarkoittaa tutkimuksen tulosten tarkkuutta. Tutkimuksen ei tulisi antaa sattumanvaraisia tuloksia ja mittaustulosten tulisi olla toistettavissa. Tutkimuksen luotettavuutta voi heikentää satunnaisvirheet vastauksissa tai virheet tietojen keräyksessä tai käsittelyssä. Luotettavuuden lisäämiseksi toteutuneen otoksen tulisi vastata perusjoukkoa. Toteutunut otos ei anna kuvaa perusjoukosta, jos otos on otettu perusjoukon sisällä olevasta pienemmästä ryhmästä. (Heikkilä 2014, 28.)

Tutkimuksen perusjoukko oli suomalaiset yksityissijoittajat ja kysely toteutettiin Facebookin Sijoituskerho-ryhmässä. Ryhmässä on pieni määrä ihmisiä suhteessa koko Suomen sijoittajamäärään, joten se ei anna kattavaa kuvaa kaikkien suomalaisten sijoittamisesta. Kyselytutkimuksen toteutunut otos oli 420 vastausta, jolloin Facebook ryhmän jäsenmäärään suhteutettuna vastausprosentti oli noin 0,4 %. Aktiivisia jäseniä, jotka ovat nähneet kyselyn, on todellisuudessa paljon vähemmän kuin 105 000. Statistiikkaan ei kuitenkaan pääse käsiksi, ellei ole kyseisen Facebook sivun ylläpitäjä. Tutkimuksen otosjoukko ei ole tarpeeksi suuri antamaan luotettavaa kuvaa suomalaisten yksityissijoittajien sijoitusstrategioista, mutta tutkimuksen tulokset voivat kuitenkin antaa suuntaa sijoituskäyttäytymisestä.

Tutkimuksen reliabiliteettia lisää se, jos saadut tulokset ovat toistettavissa myös mahdollisesti muissa tutkimuksissa. Reliabiliteettia lisää myös, jos mitataan sama tilastoyksikkö moneen kertaan. (Heikkilä 2014, 178.)

Tutkimuksen tuloksissa on havaittavissa samankaltaisuuksia kuin 2. luvussa mainituissa tutkimuksissa ja Suomessa tehdyissä sijoittamisen tilastoinneissa. Samankaltaisuudet lisäävät tutkimuksen kokonaisluotettavuutta, koska tutkimustulokset ovat havaittavissa myös muualla. Kuitenkin tutkimuksen tulokset ovat lähinnä enemmän suuntaa antavia, kuin täysin luotettavia antamaan oikean kuvan perusjoukosta.

Lähteet

Aho, J. 2018a. Mitä P/E-luku oikeasti kertoo? Viitattu 27.9.2021. Saatavissa https://www.sijoitustieto.fi/sijoitusartikkelit/mita-pe-luku-oikeasti-kertoo

Aho, J. 2018b. Mitä P/B-luku oikeasti kertoo? Viitattu 10.9.2021. Saatavissa https://www.sijoitustieto.fi/sijoitusartikkelit/mita-pb-luku-oikeasti-kertoo

Aho, J. 2017a. Osinkojen todellinen rooli varallisuuden kasvattamisessa. Viitattu 22.10.2021. Saatavissa https://www.sijoitustieto.fi/sijoitusartikkelit/osinkojen-todellinen-rooli-varallisuuden-kasvattamisessa

Aho, J. 2017b. Osakkeen ostohinnan merkitys osinkosijoittamisessa. Viitattu 20.10.2021. Saatavissa https://www.sijoitustieto.fi/sijoitusartikkelit/osakkeen-ostohinnan-merkitys-osinkosijoittamisessa

Alma Talent Oy. Sijoitetun pääoman tuotto-%. Viitattu 27.9.2021. Saatavissa https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/sijoitetun-paaoman-tuotto-prosentti-roi

Betermier, S. Calvet, L. & Sodini, P. 2017. Who are the Value and Growth Investors? E-kirja. Wiley Periodicals, Inc. Saatavissa rajoitetusti http://primo.lut.fi/lab

Erkkilä, J. 2020. Kolme suurinta osinko-osakkeisiin liittyvää väärinkäsitystä. Viitattu 22.10.2020. Saatavissa https://www.salkunrakentaja.fi/2020/04/osingot-osinko-osakkeet-virhe/

Erkkilä, J. 2019. Kasvusijoittajan kolme perussääntöä. Viitattu 14.10.2021. Saatavissa https://www.salkunrakentaja.fi/2019/12/kasvusijoittajan-kolme-perussaantoa/

Erkkilä, J 2018. Yksinkertaisen tehokkaat sijoitusstrategiat: Cost averaging ja value averaging. Viitattu 22.10.2021. Saatavissa https://www.salkunrakentaja.fi/2018/09/yksinkertaisen-tehokkaat-sijoitusstrategiat-cost-averaging-ja-value-averaging/

Euroclear Finland Oy. 2021. Tilastot – Mies- ja naispuoliset sijoittajat. Viitattu 2.11.2021. Saatavissa https://www.euroclear.com/finland/fi/statistics/male-and-female-investors.html

Finanssiala. 2021. Rahastot. Viitattu 27.10.2021. Saatavissa https://www.finanssiala.fi/aiheet/rahastot/#/

Finanssialalle. 2021. Muut sijoituskohteet. Viitattu 7.11.2021. Saatavissa https://www.finanssialalle.fi/opintomateriaalit/finanssialan-perusteet/saastaminen-ja-sijoittaminen/eri-sijoitusmuodot/muut-sijoituskohteet.html

Haataja, T. Indeksisijoittaminen. Viitattu 19.10.2021. Saatavissa https://omistajavaurastu.com/indeksisijoittaminen

Hasselgren, J. Mikä on indeksi ja indeksirahasto? Viitattu 7.11.2021. Saatavissa https://www.op-media.fi/sijoittaminen/mika-on-indeksi-ja-indeksirahasto/

Heikinheimo, H. Tekninen analyysi – 3 tärkeintä indikaattoria. Viitattu 25.10.2021. Saatavissa https://www.sijoittaja.fi/276210/tekninen-analyysi/

Heikkilä, T. 2020. Mikä on kasvuyhtiö? Viitattu 14.10.2021. Saatavissa https://www.sijoittaja.fi/60142/mika-on-kasvuyhtio/

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. E-kirja. 9. uudistettu painos. Helsinki: Edita Publishing Oy. Saatavissa rajoitetusti http://primo.lut.fi/lab

Hoppu, E. & Hoppu, K. 2016. Kauppa- ja varallisuusoikeuden pääpiirteet. E-kirja. 16. uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. Saatavissa rajoitetusti http://primo.lut.fi/lab

Hämäläinen, K. 2014. Sijoittaminen – opas uteliaille. E-kirja. Pörssisäätiö.

Hämäläinen, K. Oksaharju, J & Walker, R. 2019. Pikkuguru. Helsinki: Oksaharju Capital Oy.

Hämäläinen, K. Oksaharju, J. & Walker, R. 2018. Arvoguru. Helsinki: Oksaharju Capital Oy.

Hämäläinen, K. Oksaharju, J. & Walker, R. 2017. Laatuguru. Helsinki: Oksaharju Capital Oy.

Jacobsen, B. Lee, J. Marquering, W. & Zhang, C. 2014. Gender differences in optimism and asset allocation. Elsevier B.V.

Kallunki, J. Martikainen, M. & Niemelä, J. 2019. Ammattimainen sijoittaminen. E-kirja. 8. uudistetttu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. Saatavissa rajoitetusti http://primo.lut.fi/lab

Kauppalehti. 2021. Talletuskorot. Viitattu 27.10.2021. Saatavissa https://www.kauppalehti.fi/porssi/korot/talletuskorot

Knüpfer, S. & Puttonen, V. 2018. Moderni Rahoitus. E-kirja. 10. uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. Saatavissa rajoitetusti http://primo.lut.fi/lab

Kuusinen, E. 2021. Mitä on indeksisijoittaminen? Viitattu 19.10.2021. Saatavissa https://www.inderes.fi/fi/mita-indeksisijoittaminen

Lepikkö, J. 2020. Treidaa kuin ammattilainen. E-kirja. Nordnet.

Massinen, T. 2021. Talous: Sijoitushuuma on vallannut kansan korona-aikana. Viitattu 9.11.2021. Saatavissa https://www.helsinginuutiset.fi/teemat/3886410

Moilanen, P. 2015. Value Averaging -strategian käyttöönotto. Viitattu 25.10.2021. Saatavissa https://piksu.net/value-averaging-strategian-kayttoonotto/

Mähkä, M. 2018. Neljä kuvaa paljastaa, kuinka paljon ruotsalaiset ovat suomalaisia vauraampia. Viitattu 8.10.2021. Saatavissa https://www.mustread.fi/artikkelit/nelja-kuvaa-paljastaa-kuinka-paljon-vauraampia-ruotsalaiset-ovat-kuin-suomalaiset/

Nordea Bank Oyj. Likviditeetti & kassavirta. Viitattu 14.11.2021. Saatavissa https://www.nordea.fi/yritysasiakkaat/yrityksesi/yrityksen-johtaminen/rahoitus-kassavirta-likviditeetti.html

Pankkiasiat.fi a. Beta. Viitattu 17.10.2021. Saatavissa https://pankkiasiat.fi/beta

Pankkiasiat.fi b. Futuuri. Viitattu 7.11.2021. Saatavissa https://pankkiasiat.fi/futuuri

Pankkiasiat.fi c. Indeksisijoittamisen edut ja haitat. Viitattu 19.10.2021. Saatavissa https://pankkiasiat.fi/indeksisijoittamisen-edut-ja-haitat

Pankkiasiat.fi d. Koronkorko. Viitattu 20.10.2021. Saatavissa https://pankkiasiat.fi/koronkorko-korkoa-korolle

Pankkiasiat.fi e. Optio. Viitattu 7.11.2021. Saatavissa https://pankkiasiat.fi/optio

Pankkiasiat.fi f. Sertifikaatti. Viitattu 7.11.2021. Saatavissa https://pankkiasiat.fi/sertifikaatti

Pankkiasiat.fi g. Termiini. Viitattu 7.11.2021. Saatavissa https://pankkiasiat.fi/termiini

Pankkiasiat.fi h. Valuutanvaihtosopimus. Viitattu 7.11.2021. Saatavissa http://pankkiasiat.fi/valuutanvaihtosopimus

Pörssisäätiö 2021a. Kotitalouksien rahoitusvarat. Viitattu 26.10.2021. Saatavissa https://www.porssisaatio.fi/blog/statistics/kotitalouksien-rahoitusvarat/

Pörssisäätiö 2021b. Kotitalousomistajien määrä Suomessa. Viitattu 27.10.2021. Saatavissa https://www.porssisaatio.fi/blog/statistics/kotitalousomistajien-maara-suomessa/

Pörssisäätiö c. Oppitunti 3: Suunnittele sijoituksesi. Viitattu 26.10.2021. Saatavissa https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/sijoitussuunnitelma/

Pörssisäätiö d. Oppitunti 4: Hajauttaminen, eli miten alennat sijoittamisen riskiä? Viitattu 26.10.2021. Saatavissa https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/hajauttaminen/

Saario, S. 2020. Miten sijoitan pörssiosakkeisiin. E-kirja. 17. kokonaan uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. Saatavissa rajoitetusti http://primo.lut.fi/lab

Salkunrakentaja.fi. 2012. Kasvuosakkeita PEG-luvun avulla. Viitattu 17.10.2021. Saatavissa https://www.salkunrakentaja.fi/2012/09/kasvuosakkeita-peg-luvun-avulla-tiedosta-tunnusluvun-ongelmat/

Salkunrakentaja.fi. 2012. Näin tunnistat hyvän osinko-osakkeen. Viitattu 22.10.2021. Saatavissa https://www.salkunrakentaja.fi/2012/12/nain-tunnistat-hyvan-osinko-osakkeen/

Sijoittaja.fi 2020. Tee itsellesi sijoitussuunnitelma. Viitattu 26.10.2021. Saatavissa https://www.sijoittaja.fi/168558/sijoitussuunnitelma/

Sijoitustieto.fi. 2017. Sijoittajan tunnusluvut. Viitattu 27.9.2021. Saatavissa https://www.sijoitustieto.fi/sijoittajan-tunnusluvut

Sijotustieto.fi. 2016. Osingot – Perusteet ja Verotus. Viitattu 20.10.2021. Saatavissa https://www.sijoitustieto.fi/sijoitusartikkelit/osingot-perusteet-ja-verotus

Sijoitustieto.fi. 2015. Päiväkauppaa osakkeilla – Perusteet ja strategiat. Viitattu 25.10.2021. Saatavissa https://www.sijoitustieto.fi/sijoitusartikkelit/paivakauppaa-osakkeilla-perusteet-ja-strategiat

Sijoitustieto.fi 2014. Johdannaismarkkina sijoittajan vinkkelistä. Viitattu 14.11.2021. Saatavissa https://www.sijoitustieto.fi/blogit/napsus/johdannaismarkkina-sijoittajan-vinkkelista

Stevens, R. Loudon, D. & Oglesby, D. Concise Encyclopedia of Investing. E-kirja. Hoboken: Taylor and Francis. Saatavissa rajoitetusti http://primo.lut.fi/lab

Taipale, T. 2019. Näin vivuttaminen toimii. Viitattu 2.11.2021. Saatavissa https://www.op-media.fi/sijoittaminen/asuntosijoittaminen/nain-vivuttaminen-toimii/

Tilastokeskus. 2021. Inflaatio syyskuussa 2,5 %. Viitattu 27.10.2021. Saatavissa https://www.stat.fi/til/khi/2021/09/khi_2021_09_2021-10-14_tie_001_fi.html

U.S. Securities and Exchange Commission. 2021. Stocks. Viitattu 2.11.2021. Saatavissa https://www.investor.gov/introduction-investing/investing-basics/investment-products/stocks

Valtiovarainministeriö. Pääomamarkkinat. Viitattu 31.10.2021. Saatavissa https://vm.fi/rahoitusmarkkinat/paaomamarkkinat

Visma. Osinko – Mitä tarkoittaa osinko? Viitattu 9.11.2021. Saatavissa https://www.visma.fi/epasseli/kirjanpidon-sanakirja/o/osinko/

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

Sijoituskysely 2021

Tämä kysely kartoittaa suomalaisten sijoittajien nykytilannetta. Kyselyn tuloksia käytetään opinnäytetyön tutkimuksessa ja se on täysin anonyymi.

1. 1. Sukupuoli

Merkitse vain yksi soikio.

- Mies
- Nainen
- Muu

2. 2. Ikä

Merkitse vain yksi soikio.

- alle 25v
- 25-30v
- 30-40v
- 40-50v
- yli 50v

3. 3. Bruttotulot (kk)

Merkitse vain yksi soikio.

- alle 2 000 €
- 2000–3500 €
- 3500–5000 €
- yli 5000 €

4. 4. Kuinka kauan olet sijoittanut?

Merkitse vain yksi soikio.

- 0–1 v
- 1–5 v
- 5–10 v
- yli 10 v

5. 5. Oletko tehnyt sijoitussuunnitelmaa?

Merkitse vain yksi soikio.

- Kyllä
- En

6. 6. Seuraatko aktiivisesti markkinoita?

Merkitse vain yksi soikio.

- Kyllä
- En

7. 7. Sijoituskohde: Rahastot (Valitse yksi tai useampi)

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- [ ] Indeksirahastot
- [ ] Osakerahastot
- [ ] ETF-rahastot
- [ ] Korkorahastot
- [ ] Yhdistelmärahastot
- [ ] Ei mikään näistä

8. 8. Sijoituskohde: Korot (Valitse yksi tai useampi)

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- [ ] Pankkitalletus/Sijoitustalletus
- [ ] Joukkolaina
- [ ] Välipääomarahoitus
- [ ] Säästö- tai Eläkevakuutus
- [ ] Johdannaiset
- [ ] Ei mikään näistä

9. 9. Sijoitatko suoriin osakkeisiin?

Merkitse vain yksi soikio.

- ( ) Kyllä
- ( ) En

10. 10. Jos vastasit sijoittavasi suoriin osakkeisiin, minkälaisiin osakkeisiin sijoitat? (Valitse yksi tai useampi)

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- [ ] Arvo-osakkeisiin (Osake, joka on aliarvostettu suhteessa yhtiön todelliseen arvoon tai tulevaisuuden potentiaaliin)
- [ ] Kasvuosakkeisiin (Osake, jolla on mahdollisuus kasvaa keskimääräistä nopeammin. Arvo perustuu yhtiön tulevaisuuteen.)
- [ ] Laatuosakkeisiin (Osake, joka on laadukkaan yhtiön. Yhtiön laatu perustuu vahvaan markkina-asemaan ja yhtiön muihin fundamentteihin. Tuotto perustuu esimerkiksi osinkovirtaan.)

11. 11. Jos vastasit sijoittavasi arvo-osakkeisiin, miten määrität arvo-osakkeen? (Valitse yksi tai useampi)

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- [ ] Alhainen P/E luku (Osakkeen hinta suhteessa yhtiön tulokseen)
- [ ] Alhainen P/B luku (Osakkeen hinta suhteessa yhtiön omaan pääomaan)
- [ ] Korkea osinkotuottoprosentti (Osakkeen hinta suhteessa yhtiön jakamaan osinkoon)

12. 12. Jos vastasit sijoittavasi kasvuosakkeisiin, miten määrität kasvuyhtiön? (Valitse yksi tai useampi)

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- [ ] Historiallinen liikevaihdon ja tuloksen kasvu
- [ ] Historiallinen osakekohtaisen liikevaihdon ja tuloksen kasvu
- [ ] Ennustettu liikevaihdon ja tuloksen kasvu
- [ ] Ennustettu osakekohtaisen liikevaihdon ja tuloksen kasvu

13. 13. Jos vastasit sijoittavasi laatuosakkeisiin, miten määrität laatuyhtiön? (Valitse yksi tai useampi)

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- [ ] Markkina-asema
- [ ] Vakavaraisuus
- [ ] ROE luku (Yrityksen tuotto suhteessa omaan pääomaan)
- [ ] Nettotulos
- [ ] Kassavirta

14. 14. Hajautatko sijoituksiasi (Valitse yksi tai useampi)

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- [ ] Maantieteellisesti
- [ ] Toimialallisesti
- [ ] Ei kumpikaan näistä

15. 15. Kuinka usein sijoitat? *Merkitse vain yksi soikio.*

- Päivittäin
- Viikoittain
- Kuukausittain
- Vuosittain
- Satunnaisesti

16. 16. Tuottotavoite sijoituksille vuosittain

Merkitse vain yksi soikio.

- 1–5 %
- 5–7 %
- 7–9 %
- 9–12 %
- yli 12 %

17. 17. Minkälainen sijoittaja olet mielestäsi?

Merkitse vain yksi soikio.

- Riskinottaja
- Neutraali
- Riskinkarttaja

18. 18. Oletko muuttanut sijoittamisessasi jotain korona-aikana? Jos kyllä, niin mitä?

Google ei ole luonut tai hyväksynyt tätä sisältöä.

Google Forms